

Marc card. Ouellet
EVHARISTIJA, BOŽJI DAR ZA ŽIVLJENJE SVETA

**Marc card. Ouellet
in drugi**

**EVHARISTIJA
BOŽJI DAR ZA ŽIVLJENJE SVETA**

**Temeljni teološki dokument
za 49. mednarodni evharistični kongres 2008**

**Družina
LJUBLJANA
2009**

CERKVENI DOKUMENTI 123

Marc card. Ouellet in drugi

EVHARISTIJA, BOŽJI DAR ZA ŽIVLJENJE SVETA

Temeljni teološki dokument
za 49. mednarodni evharistični kongres 2008.

Izvirnik

L' EUCHARISTIE, DON DE DIEU POUR LA VIE DU MONDE

Document théologique
de base pour le 49e congrès eucharistique international

© ANNE SIGIER, Québec (Canada) 2008, ISBN-10 2-89129-522-6

Za slovensko izdajo: © Družina, Ljubljana, 2009

Urednik: Rafko Valenčič

Izdaja: prva

Prevod: Stane Okorn

Lektoriranje: Marija Bratina

Redakcija in spremna beseda: Rafko Valenčič

Grafična priprava: Družina d. o. o.

Izdala in založila: Družina d. o. o.

Za založbo: dr. Janez Gril

Tiskano: v Sloveniji

Naklada: 1700

Ljubljana 2009

Več informacij o knjigah založbe Družina dobite na
www.druzina.si

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

27-549(049)

OUELLET, Marc, 1944-

Evharistija, božji dar za življenje sveta / Marc Ouellet in drugi;
[prevod Stane Okorn ; spremna beseda Rafko Valenčič]. –
I. izd. – Ljubljana: Družina, 2009. – (Cerkveni dokumenti; 123)

Prevod dela: L'ucharistie, don de Dieu pour la vie du monde

ISBN 978-961-222-745-6

243505408

Marc card. Ouellet in drugi

**EVHARISTIJA
BOŽJI DAR ZA ŽIVLJENJE SVETA**

**Temeljni teološki dokument
za 49. mednarodni evharistični kongres 2008**

Québec (Kanada)
od 15. do 22. junija 2008

POVABILO

Evharistija, Kristusova navzočnost in dar svetu, bo v središču velikega shoda katoličanov z vseh celin ob 49. mednarodnem evharističnem kongresu v Québecu (v Kanadi) od 15. do 22. junija 2008.

Kot nadškof Québeca in primas Kanade z veseljem izražam dobrodošlico vsem, ki bodo prišli, da bi doživeli ta dogodek Cerkve v molitvi, medsebojni ljubezni in občestvu.

Papež Janez Pavel II. je izbral Québec za državo gostiteljico tega evharističnega kongresa. Za to smo mu iz srca hvaležni.

Mesto Québec zavzema poseben položaj v Severni Ameriki zaradi prvenstvene vloge, ki jo je odigralo v raziskovanju celine in pri prvem oznanjevanju evangelija prvotnim ljudstvom. Québec šteje danes skoraj pol milijona prebivalcev in vsako leto sprejme na tisoče obiskovalcev zaradi čudovite lege in izvirne arhitekture, saj ga je UNESCO prištel med svetovno dediščino. Leta 2008 bomo obhajali štiristoletnico njegovega obstoja.

V začetku tretjega tisočletja krščanstva se Cerkev zaveda pojava globalizacije in se zanima za vse, kar bi moglo pospeševati civilizacijo ljubezni in miru. Iz studenca svete evharistije črpa navdih in energijo, ki spodbujata zavzemanje vseh

za pravičnejši in bolj bratski svet. Zato smo za témo tega kongresa izbrali geslo: *Evharistija, božji dar za življenje sveta*. To témo smo razvili v temeljnem dokumentu, ki ga imam čast predstaviti javnosti, potem ko ga je odobril Papeški odbor za mednarodne evharistične kongrese.

Ta obrazložitev razvija nekatere vidike nauka o evharistiji, posebno nauk o obhajanju spomina Kristusove velikonočne skrivnosti. Poživiti moramo spomin na krščanske izvire na celini, da bi oživili ter izročili naprej evangeljske vrednote in pomembnost evharistije v današnjem svetu, ne da bi pozabili na umivanje nog, ki opozarja na dostojanstvo vsakega človeka in na besedo, ki more, če jo prav razumemo, spremeniti svet: »Ljubite drug drugega, kakor sem vas jaz ljubil.«

Zahvaljujem se teologom, eksegetom in katehetom, ki so velikodušno sodelovali pri pripravi tega temeljnega besedila pod predsedstvom njegove ekcelence msgr. Petra-Andreja Fourniera, ki sta mu pomagala msgr. Jean Picher, glavni tajnik kongrega, in sestra Doris Lamontagne, p.f.m., prva namestnica glavnega tajnika. Homilije in kateheze, ki jih bo navdihnili to besedilo, bodo pomagale pri duhovni pripravi delegatov in spodbujale k molitvi mnoge, ki se bodo duhovno pridružili obhajanju tega kongresa.

Nadškofija Québec bo toplo sprejela obiskovalce in vernike, ki se bodo udeležili tega dogodka v ekumenskem duhu in ob spoštovanju vseh oblik verovanja. V zavesti svojih slabosti, toda v trdni zvestobi Bogu, je Cerkev v Québecu ponosna, da sme vesoljni Cerkvi prikazati zgodovino svetništva, ki jo je spodbudil Janez Pavel II. v času svoje papeške službe, ko je za svetnike razglasil štirinajst odličnih mož in žena, ki so izšli izmed nas.

Želim, da bi obhajanje tega mednarodnega kongresa v globoki edinosti z njegovo svetostjo Benediktom XVI. in v občestvu z Marijo, božjo materjo, pri vseh članih Cerkve na novo poživilo upanje in prineslo bolj živo zavest o božjem daru za življenje sveta.

Marc kardinal OUELLET
nadškof v Québecu in primas Kanade

UVOD

SPOMINJATI SE BOGA DANES

Mednarodni evharistični kongres v Québecu junija 2008, je za krajevno in za vesoljno Cerkev močan čas molitve in razmišljanja za obhajanje daru svete evharistije. Devetinsitrideseti v vrsti kongresov, ki so zaznamovali življenje Cerkev v več kot sto letih, se ujema s štiristoto obletnico ustanovitve prvega francoskega mesta v Severni Ameriki, ki je bilo izbrano, da v 16. stoletju postane pomembno misijonsko izhodišče za vso celino.

Evharistični kongres je *svetovna postaja (statio orbis)*, kar pomeni obhajanje vesoljne Cerkev na povabilo krajevne Cerkev iz Québeca, kako obhajati spomin božjega daru, ki ga evharistija ponuja vsemu človeštvu. Mesto Québec je s svojim sporočilom »Božji dar bom znal ceniti« v središču zgodovine ljudstva, v čigar grbu so zapisane besede: »Spominjam se!« To geslo spominja na besede, ki jih je Jezus zapustil svojim učencem pri zadnji večerji: »To delajte v moj spomin.«

V evharistiji obhajamo spomin Gospodove velike noči; »spomin« v bibličnem pomenu tega izraza, ki ne pomeni le *spominjanja*, ampak *navzočnost* odrešenjskega dogodka. Evharistični kongres ponuja posebno priložnost, da počastimo ta božji dar v srcu krščanskega življenja in da se spominjamo krščanskih korenin številnih dežel v pričakovanju nove evangelizacije. Evharistija je dajala moč oznanjevanju evangelija in srečanju evropske in staroselske civilizacije na tej celini. Še danes je to kvas za kulturo in zagotovilo upanja za prihodnost sveta na poti v globalizacijo.

Želja sveta po svobodi ljubezni

Osrednja misel kongresa, ki jo je odobril papež Benedikt XVI., je: *Evharistija, božji dar za življenje sveta*. Pomembna je zlasti danes, da bi se spominjali božjega daru, kajti današnji svet sredi velikega tehničnega napredka, posebej na področju družbenih občil, občuti dramatično notranjo praznino kot odsotnost Boga. Današnji človek, očaran nad svojimi ustvarjalnimi sposobnostmi, dejansko pozablja na svojega Stvarnika in se postavlja za edinega gospodarja nad lastno usodo.

Skušnja, da bi se človek postavil namesto Boga, kljub temu ne uniči želje po neskončnem, ki biva v njem, in pristanih vrednot, ki jih skuša gojiti, čeprav je v njih nevarnost za stranpota. Spoštovanje svobode, skrb za enakost, ideal solidarnosti, odpiranje komunikaciji brez meja, tehnične sposobnosti in varovanje naravnega okolja so vrednote, ki jih ne moremo zanikati, so v čast sedanjemu svetu ter prinašajo sadove pravičnosti in bratstva.

Drama humanizma, ki je pozabil na Boga

Pozabljanje na Stvarnika utegne človeka zapreti v zaverovanost vase. Iz egocentričnosti pa izhaja nesposobnost, da bi ljubil in se nenehno posvečal drugim, kar človeka potegne v vedno večjo nezadovoljstvo zaradi splošne želje po ljubezni in svobodi. Kajti človek, ustvarjen po božji podobi in za občestvo z njim, »ne more v polnosti najti sam sebe razen z odkritosrčno podaritvijo samega sebe«.¹ Osebnost se razvija prek tega darovanja samega sebe, ki pomeni odprtost do drugega ter sprejem in spoštovanje življenja.

Vendar današnji človek nenehno odriva meje, postavljuje njegovi sposobnosti posredovanja življenja in njegovega konca. Nenadzorovano kršenje te oblasti nad življenjem in

¹ Pastoralna konstitucija *Cerkev v sedanjem svetu (Gaudium et spes 1965; odslej CS)*, 24.

smrtjo, ki je tehnično mogoče, nevarno ogroža samega človeka, kajti, kakor je odločno zatrdil Janez Pavel II., »kultura smrti« si utira pot v mnoge sekularizirane družbe. Smrt Boga v kulturi neizogibno prinaša s seboj smrt človeka, ki jo ugotavljamo ne le v tokovih nihilistične misli, marveč predvsem v napetostih in sporih, ki se množijo na vseh ravneh človeških izkušenj; ogroža zakon in družino, množi narodnostne in družbene spopade ter povečuje prepad med peščico bogatih in ogromno množico revnih.

Kljub jasnejšemu zavedanju človekovega dostojanstva in njegovih pravic smo priče vedno večjim kršitvam teh pravic skoraj po vsem svetu; vedno več je orožja za množično uničevanje in kršitev mirovnih pogodb; pospešeno kopičenje gmotnih dobrin v rokah posameznikov obremenjuje pojav globalizacije, medtem ko sramotno spregleduje temeljne potrebe revnih množic. Krivica in beda ogrožata mir na svetu, terorizem pa vedno pogosteje postaja orožje obupanih.

Na verskem področju današnji človek noče biti več, kakor je bil nekoč, podložen avtoriteti, ki bi mu narekovala, kako naj se obnaša. Po zaslugi širjenja informacij se srečuje z množico verovanj in z vedno večjo težavo, kako bi na nove rodove prenesel dediščino, ki jo je prejel od svojega izročila. Krščanska vera ni nikakršna izjema, toliko bolj, ker prenašanje sloni na razodetju, ki se izmika zakonom razuma. Ljubosumen nad dragocenim darom, to je nad lastno svobodo, si je človek izdelal svojo lastno duhovnost, ločeno od vere, in popustil celo skrajno individualističnim težnjam sodobnih demokratskih kultur.

Evharistija vsebuje jedro krščanskega odgovora na dramo humanizma, ki je izgubil temeljni odnos z Bogom Stvarnikom in Odrešenikom.

Evharistija je spominjanje Boga v njegovem odrešilnem delovanju. Kot spomin smrti in vstajenja Jezusa Kristusa prinaša svetu evangelij dokončnega miru, ki kljub temu ostaja predmet upanja v sedanjem življenju. Ko Cerkev v imenu vsega človeštva, odrešenega po Jezusu Kristusu, obhaja sveto evharistijo, sprejema božji dar, ki ji je bil obljubljen: »Sveti Duh, ki ga bo Oče poslal v mojem imenu, on vas bo učil vsega

in spomnil vsega, kar sem vam povedal« (Jn 14,26). Bog sam se dokončno spominja svoje zaveze s človeštvom in se daje kot hrana za večno življenje. »Spomnil se je svoje dobrote,« je zapela Devica Marija v svojem *Magnificatu* (Lk 1,54).

Prvi del

SVETA EVHARISTIJA, BOŽJI DAR

1. EVHARISTIJA, NAJVZVIŠENEJŠI BOŽJI DAR

A. V središču in na vrhuncu odrešenjske zgodovine

»Cerkev ni prejela evharistije od Kristusa, svojega Gospoda, kakor katerikoli drug dragocen dar, marveč kot *najvzvišenejši* dar, saj je evharistija dar njega samega, njegove osebe v njegovi sveti človeškosti in tudi njegovega odrešenjskega dela.«²

Božji služabnik Janez Pavel II. je sklenil in okronal svojo papeško službo v *letu evharistije*, ki ga je razglasil po izdaji svoje okrožnice *Cerkev iz evharistije (Ecclesia de Eucaristia)*. V srcu Cerkve je hotel poživiti občudovanje *najvzvišenejšega daru* svete evharistije in vzbuditi prenavo češčenja tega zakramenta, ki vsebuje samo osebo Gospoda Jezusa v njegovi sveti človeškosti. Škofovska sinoda oktobra 2005, ki je obravnavala témo *Evharistija v življenju in poslanstvu Cerkve*, je nadaljevala in poglobila razmišljanje, ko je točneje opredelila pastoralne prvine evharistične skrivnosti.

Ta najvzvišenejši dar je Bog v zgodovini odrešenja dolgo pripravljaj. Sveta evharistija namreč povzema in dejansko okrona množico darov, ki jih je Bog dal človeštvu od stvarjenja sveta naprej. Evharistija privede do konca božji načrt, da bo sklenil dokončno zavezo s človeštvom. Kljub tragični zgodovini greha in zavračanja, ki traja vse od začetkov, Bog po tem zakramentu vzpostavlja novo zavezo, zapečaten s Kristusovo krvjo. Ta zaveza dokončno sklepa dolgo zgodovino zaveze med Bogom in njegovim ljudstvom, ki je izšlo iz

² Janez Pavel II., *Okrožnica Cerkev iz evharistije*, Cerkvni dokumenti 101, Družina, Ljubljana 2003, 11.

Abrahama, našega očeta v veri. Kakor obhajanje judovske pashe ob času zaveze (obljube) tako tudi evharistija spremlja romanje božjega ljudstva v zgodovini nove zaveze. Je živ spomin daru, ki ga je Jezus Kristus napravil iz svojega telesa in svoje krvi, da bi odkupil človeštvo od greha in smrti ter mu posredoval večno življenje.

V tisočletnem bogoslužju in molitvi se je judovsko ljudstvo naučilo obhajati veličastvo najvišjega Boga, Stvarnika in Osvoboditelja. Pasha je bila vedno v središču bogoslužja, ki iz stoletja v stoletje spominja na izhod iz Egipta: »Ta dan naj vam bo v spomin« (2 Mz 12,14).

Pasha, ki so jo obhajali rodovi vernih, je povezana s temeljnim dogodkom prve zaveze: z izhodom judovskega ljudstva iz Egipta in s prehodom skozi Rdeče morje po Jahvejevem posredovanju. »Ko je Izrael videl mogočno roko, ki jo je Gospod izkazal nad Egipčani, se je ljudstvo balo Gospoda in zaupalo njemu in njegovemu služabniku Mojzesu« (2 Mz 14,31). Ta temeljni dogodek je bil pozneje zapečaten na Sinaju, ko jim je Bog podaril postavo in je ljudstvo obljubilo: »Glejte, to je kri zaveze, ki jo je Gospod po vseh teh besedah sklenil z vami.« In ljudstvo je odgovorilo: »Vse besede, ki jih je govoril Gospod, bomo izpolnjevali« (2 Mz 24,3).

Ta prvi »prehod« dela človeštva iz suženjstva v svobodo je naznanjal in pripravljaj dokončni poseg živega Boga in Očeta v blagor človeštva, prihod njegove zadnje, osebne in dokončne Besede, to je učlovečene Besede. Tedaj se je namreč v posebnem trenutku človeške zgodovine »razodela Božja milost, ki rešuje vse ljudi« (Tit 2,11). Hvaležno spominjanje Cerkve to razglaša z besedami: »Sveti Oče, tako si ljubil svet, da si nam ob dopolnitvi časov za Odrešenika poslal svojega edinorojenega Sina.«³

Prihod Besede v človeškem telesu pomeni najvišji dar, s katerim je Bog dal sam sebe: »Velikokrat in na veliko načinov je Bog nekoč govoril očetom po prerokih, v teh dneh poslednjega časa pa nam je spregovoril po Sinu. Njega je postavil za dediča vsega in po njem je tudi ustvaril svetove« (Heb

³ *Rimski misal, Četrta evharistična molitev.*

1,1–2). Pismo Hebrejcem nas uči, da učlovečenje Božjega Sina in daritveno žrtvovanje njegovega življenja utemljujeta in ustanavljata bogoslužje nove zaveze v njegovi krvi. Bogoslužje, ki ga je ustanovil Jezus, daje dokončno obliko zametkom bogoslužja iz prve zaveze, ko opravi eno samo daritev, ki velja enkrat za vselej, v primerjavi z živalskimi daritvami stare zaveze, kajti gre za žrtvovanje brezmadežnega Jagnjeta, »ki se daruje Očetu v večnem Duhu,« »da bomo služili živemu Bogu« (Heb 9,14). To večno službo Kristus ponavzoča v našem času in v našem prostoru v sveti evharistiji, najvišjem božjem daru, Besedi, ki je meso postala, in oživlajočem Duhu ob izviru bogoslužja nove zaveze.

B. Postavitev svete evharistije

»Naš Odrešenik je pri zadnji večerji, tisto noč, ko je bil izdan, postavil evharistično daritev svojega telesa in svoje krvi, da bi s tem daritev na križu mogla trajati vse čase, dokler ne pride, in da bi tako Cerkvi, svoji ljubljene nevesti, zaupal spomin svoje smrti in svojega vstajenja: zakrament dobrotljivosti, znamenje edinosti, vez ljubezni, velikonočno gostijo, v kateri se prejema Kristus, duša napolnjuje z milostjo in nam daje poroštvo prihodnje slave.«⁴

Kar je Odrešenik postavil v noči, ko je bil izdan, je dar njegova samega na pobudo njegove najvišje ljubezni: »Pred praznikom pashe je Jezus, ker je vedel, da je prišla njegova ura, ko pojde s tega sveta k Očetu, in ker je vzljubil svoje, ki so bili na svetu, tem izkazal ljubezen do konca« (Jn 13,1). Postavitev svete evharistije je dar Ljubezni v Osebi, je Bog, ki daje sam sebe v zakramentu Kristusove pashe. Jezus postavi ta zakrament z obredom, ki nadaljuje darovanje njegovega življenja v spravni daritvi za grehe in prikaže njen pomen z dejanjem služenja, to je z umivanjem nog.

⁴ *Konstitucija o svetem bogoslužju (Sacrosanctum concilium, 1964; odslej B), 47.*

Spominska večerja judovske pashe je dovoljevala izraelskemu ljudstvu, da se je spominjalo zaveze z Bogom in po obredu podoživljalo stvaren in učinkovit božji poseg v njegovi zgodovini. Na veliki četrtek zvečer je Jezus vedel, da dopolnjuje spomin na judovsko velikonočno večerjo: vzel je kruh, izgovoril posvetilne besede in rekel: »Vzemite in jejte od tega vsi, to je moje telo, ki se daje za vas.« Nato je vzel kelih, napolnjen z vinom in rekel: »Vzemite in pijte iz njega vsi, to je moja kri, ki se preliva za vas.« *To delajte v moj spomin.* S temi dejanji in s temi besedami je Jezus postavil nov obred, svoj velikonočni obred, s katerim se sam postavi namesto tradicionalnega jagnjeta ter se daruje in daruje iz ljubezni. Njegovo delo ljubezni je sklenilo novo zavezo v njegovi krvi, ki osvobaja človeštvo od greha in smrti.

Na pobudo iste ljubezni vstali Kristus v moči svojega Duha vedno ponavzoča dar svoje evharistije vsakokrat, ko Cerkev obhaja obred, ki ga je prejela od njega pri zadnji večerji na večer pred njegovim trpljenjem. Pri obhajanju tega zakramentalnega obreda je Cerkev najtesneje pridružena daritvi Jezusa Kristusa in torej njegovi duhovniški službi v božjo čast in odrešenje človeštva. »Resnično si Kristus pri tako velikem delu, s katerim se daje Bogu popolna čast in se ljudje posvečujejo, vedno pridružuje Cerkev, svojo preljubljeno nevesto; ta ga imenuje svojega Gospoda in po njem časti večnega Očeta.«⁵

Postavitev evharistije skriva globoko skrivnost, ki presega našo spoznavno sposobnost in naše načine dožemanja. To je najzvzvišenejša skrivnost vere. Cerkev iz nje nenehno črpa svojo moč, saj iz nje dobiva svoje življenje in razlog svojega obstoja. Pri zadnji večerji ji je Jezus dal v dar svojo zakramentalno navzočnost, ki je »stvarna in bistvena,«⁶ čeprav prikrita pod skromnima podobama kruha in vina. Dal ji je, da za vedno sprejema izpoved ljubezni, ki kot nenehno izvira iz njegovega evharističnega srca, in dar njegovega telesa in njegove

⁵ Prav tam, 7.

⁶ Prim. *Dictionnaire de théologie catholique*, V, 2. del: »Evharistija v nauku tridentinskega koncila«, col. 1333,3.

krvi kot vedno novi dogodek, ki se vsakokrat obnavlja. V tem je globoki smisel »spomina«, ki ima, kakor že v judovskem izročilu, pomen stvarnega dogodka, in ne samo subjektivnega spomina na pretekli dogodek. Obhajanje spomina vnovič potopi tiste, ki so navzoči, v skrivnost Gospodove pashe.

2. EVHARISTIJA, SPOMIN VELIKONOČNE SKRIVNOSTI

Navzočnost vstalega Kristusa

A. Spomin Kristusove velike noči in dar Svete Trojice

Kakšna je torej vsebina tega spomina, ki ga Cerkev obhaja od začetka kot najvzvišenejši Gospodov dar? Jezus je določil njegovo bistveno obliko pri zadnji večerji, ko je izgovoril posvetilne besede nad kruhom in vinom, da bi ju spremenil v svoje telo in svojo kri. Toda to dejanje osebnega Kristusovega daru skriva neizčrpno vsebino, ki ji ne bomo nikoli prišli do dna, saj vsebuje vso pasho, to je njegovo ljubezni polno podaritev Očetu do smrti na križu in njegovega vstajenja od mrtvih v moči Svetega Duha.

Ko Cerkev obhaja evharistijo, sprejema dar Kristusa, ki se daruje v roke grešnikov v duhu pokorščine Očetovi volji. Sv. Pavel slovesno razglaša v himni v pismu Filipljanom: »Po zunanjosti je bil kakor človek in je sam sebe ponižal tako, da je postal pokoren vse do smrti, in sicer smrti na križu. Zato ga je Bog povzdignil nad vse in mu podaril ime, ki je nad vsakim imenom, da se v Jezusovem imenu pripogne vsako koleno bitij v nebesih, na zemlji in pod zemljo in da vsak jezik izpove, da je Jezus Kristus Gospod, v slavo Boga Očeta« (Flp 2,8–11).

Cerkev tako sprejema dar, ki ga je Oče naklonil svetu, njegovega edinega Sina, učlovečenega in križanega: »Bog je namreč svet tako vzljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor vanj veruje, ne pogubil, ampak bi imel večno življenje« (Jn 3,16). »Poglejte, s kakšno čudovito velikodušnostjo Bog tekmuje z ljudmi,« vzklika Origen: »Abraham je Bogu daroval svojega umrljivega sina, ki ni smel umreti. Bog pa je

poslal v smrt za ljudi neumrljivega sina.⁷ Izakovo darovanje je v stari zavezi napovedovalo in pripravljalo najvzvišenejšo daritev nove zaveze, to je darovanje resničnega Jagnjeta.

Dejanje ljubezni Sina, ki se daruje, popolnoma ustreza dejanju ljubezni Očeta, ki ga daruje. To popolno ustreznost ljubezni Očeta in Sina do nas potrjuje Sveti Duh, ki je obudil Kristusa od mrtvih. Duh s samim dejanjem potrjuje božjo avtoriteto njegovega oznanjevanja in njegovih del ter hkra-ti opravičuje celostni pristanek, ki se zahteva od krščanske vere. V tem je srčika veselega oznanila, ki ga Cerkev oznanja vsem narodom od začetkov in ki ga obhaja v vsaki evharistiji. »Za evangelij o njegovem Sinu, ki se je po mesu rodil iz Davidovega rodu, po duhu svetosti pa je po obujenju od mrtvih postavljen za Božjega Sina v moči. To je Jezus Kristus, naš Gospod« (Rim 1,3–4). Najvzvišenejši dar evharistije ponavzo-ča vstalega Kristusa z vsem njegovim življenjem in njegovo velikonočno skrivnostjo.

Dar Svete Trojice doseže torej spravo med svetom in Bogom z žrtvovanjem Sinove ljubezni do smrti in po vstajenju, ki potrjuje zmago trojiške ljubezni nad grehom in smrtjo.

Sveti Duh potrjuje popolno občestvo med Očetom in Sinom v srcu velikonočne skrivnosti s svojim lastnim darom, ki ob proslavljanju Sina proslavi tudi Očeta, ki ga je poslal. Zato je občestvo vernikov pri Kristusovem telesu in krvi tudi občestvo s Svetim Duhom. Sv. Efrem piše: »Kruh je imenoval svoje živo telo, napolnil ga je s seboj in s svojim Duhom. (...) In tisti, ki ga uživa v veri, zauživa Ogenj in Duha. (...) Vzemite od tega, jejte od tega vsi in jejte z njim Svetega Duha. Kajti to je resnično moje telo in tisti, ki ga uživa, bo živel vekomaj.«⁸

B. Pashalna daritev – učinkovito znamenje božjega daru

Ker je ta daritev spomin Kristusove velike noči (pashe), je evharistija tudi daritev, kakor nam vztrajno kliče *Katekizem*

⁷ Origen, *Homilija o 1 Mz* : SC, 7, pogl. VIII, 8; Prim. 1 Mz 22,10.

⁸ Janez Pavel II., *Okrožnica Cerkev iz evharistije*, 17.

katoliške Cerkve.⁹ »Zanje se posvečujem,« (Jn 17,18) je zaupal Jezus svojim učencem pri zadnji večerji. Ko je prišla njegova ura, se ni odvrnil od volje svojega Očeta; Kristus ljubi Očeta in se je svobodno izročil v roke ljudi iz ljubezni do Očeta in iz ljubezni do grešnikov. Evharistija je spomin na to žrtev, je dejanje odrešilne ljubezni; dejanje, ki je vzpostavilo občestvo človeštva z Bogom in odstranilo oviro, ki jo je postavil greh sveta.

V vsej zgodovini je človekova nepokorščina nenehno prekinjala zavezo z Bogom. Ljubeča Kristusova pokorščina pa je odkupovala vse grešne nepokorščine Adamovih sinov in hčera. »To žrtev je Oče sprejel in v zameno za to popolno predanost svojega Sina, ki je postal 'pokoren do smrti' (Flp 2,8), podaril kot očetovski dar, namreč dar novega večnega življenja v vstajenju.«¹⁰ Ta zamenjava je na novo vzpostavila odnos (komunikacijo) in občestvo med nebom in zemljo, med Bogom, ki je Ljubezen, in med človeštvom, ki je poklicano, da po veri postane deležno njegove ljubezni. Kristusova daritev je torej velikonočna daritev, popolna podaritev samega sebe, ki vsemu človeštvu pomaga, da »preide« iz suženjstva greha v svobodo božjih otrok. »Resnično, resnično vam povem: kdor jé moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje in jaz ga bom obudil poslednji dan« (Jn 6,54).

Ta resnična žrtev prinaša Božjemu Sinu neizmeren delež bolečin, celo sestop v brezno smrti. Evangeliji poročajo o nekaterih vidikih Jezusovega trpljenja, ki odkrivajo brezno njegovega trpljenja in globino njegove ljubezni.

Iz Gospodove žeje na križu, njegovih ran, njegove zapuščenosti, njegovega presunljivega krika in njegovega prebodene-ga srca lahko nekako zaslutimo vse njegove muke, telesne, moralne in duhovne. »V njegovi smrti na križu,« navaja Benedikt XVI., »se dopolni tisti božji obrat proti samemu sebi, v katerem se daruje, da bi zopet dvignil človeka in ga rešil.

⁹ Prim. *Katekizem katoliške Cerkve*, Ljubljana 1993, 1365.

¹⁰ Janez Pavel II., *Okrožnica Cerkev iz evharistije*, 13; prim. Janez Pavel II., *Okrožnica Odrešenik človeka (Redemptor hominis)*, 1979; odslej OČ), *Cerkveni dokumenti* 2, Ljubljana 1979, 20.

Takšna je torej ljubezen v svoji najbolj radikalni obliki.«¹¹ Ko premišljujemo o tej trpeči in na križu umirajoči ljubezni, se naučimo premeriti neskončno ljubezen njegovega srca in uginiti neskončnost daru evharističnega zakramenta.

V luči tega nauka še bolje spoznamo razlog, zakaj zakramentalno življenje Cerkve in vsakega kristjana doseže svoj vrhunec in polnost v evharistiji. V tem zakramentu se namreč skrivnost Kristusa, ki se ponudi v žrtev Očetu na oltarju križa, nenehno obnavlja po njegovi volji. Oče pa odgovarja na njegovo daritev z novim življenjem Vstalega. To novo življenje, ki se razodene v telesnem povelečanju križanega Kristusa, je postalo učinkovito znamenje novega daru, namenjenega človeštvu. »Kristusovo vstajenje – če tokrat uporabimo govorico razvojne teorije –, je največja 'mutacija', najodločilnejši preskok v popolnoma novo razsežnost, ki se je kdaj koli uresničila v dolgi zgodovini življenja in njegovega razvoja: preskok v popolnoma nov red, ki se tiče nas in celotne zgodovine.«¹²

Evharistija kot spomin Gospodove smrti in vstajenja je veliko več kot samo spomin na pretekli dogodek; zakramentalno je vedno aktualni dogodek, ker je daritev Jezusove ljubezni na križu sprejel Oče, Sveti Duh pa jo poveličal. Ta daritev torej presega čas in prostor, zaradi izrecne Gospodove volje pa ostaja na voljo za vero Cerkve. *To delajte v moj spomin.* Ko Cerkev obhaja evharistični obed, ne opravlja tega, »kot da bi se« zgodilo prvokrat. Sprejema dokončni eshatološki dogodek, »dogodek enkratne ljubezni«, ki se vedno in v vsakem trenutku ponavlja za nas. Ta obed Ljubezni prejema svojo neizčrpano snov iz darujoče se ljubezni Božjega Sina, ki je postal človek, ki je bil poveličan in se nenehno zavzema za nas.

¹¹ Benedikt XVI., *Okrožnica Bog je ljubezen*, 12.

¹² Benedikt XVI., *Homilija na velikonočno vigilijo*, 15. aprila 2006.

Drugi del

EVHARISTIJA, NOVA ZAVEZA

3. EVHARISTIJA GRADI CERKEV, ZAKRAMENT ODREŠENJA

Najvzvišenejši dar evharistije je skrivnost zaveze, zaročniška skrivnost med Bogom in človeštvom. Živi Bog stori, da se v njej nenehno preraja njegova Cerkev kot zbrano ljudstvo, kot Kristusovo telo in njegova nevesta, kot živa skupnost, ki je hkrati ena sama mistična oseba skupaj z njim. »Veselimo se in zahvaljujemo se Bogu,« vzklika sv. Avguštín, »ne le zato, ker smo postali kristjani, marveč zato, ker smo postali Kristus sam.«¹³

Cerkev je namreč ljudstvo nove zaveze, neločljivo od evharistije, kot je telo neločljivo od glave, kot nevesta živi iz daru svojega ženina. Cerkev kot dedinja in sodelavka evharistične skrivnosti, ki jo oživlja Duh in je oblikovana po Marijini veri, je deležna daru, ki ga Bog namenja svetu. Ona sama je kot zakrament, to je »znamenje in orodje za notranjo zvezo z Bogom in za edinost vsega človeškega rodu.«¹⁴ Dejansko je Cerkev vesoljni zakrament trojiškega občestva, ki ga Bog naklanja svetu.

A. Dar Cerkve – občestva

1. Marija, prva Cerkev in evharistična žena

Božji dar svetu je bil uresničen po zaslugi žene, blagoslovljene med vsemi ženami, ki je verovala in ki se je brezpo-

¹³ Sv. Avguštín, *Tract. in Joh 21,8*; prim. KKC, 795.

¹⁴ *Dogmatična konstitucija o Cerkvi (Lumen gentium, 1964; odslej C)*, 1.

gojno izročila skrivnostni Besedi svojega Gospoda. Marija iz Nazareta je najvzvišenejša žena, ki je izrekla svoj »da« Bogu zaveze in je tako ob oznanjenju, izpopolnitvi sionske hčere, postala porajajoča se Cerkev. Njen »da« je spremljal učlovečenje božje Besede od spočetja do smrti in vstajenja. Nobena druga stvar nima tako konkretnega spomina na Besedo, ki se je učlovečila, do njenega evharističnega telesa. Nobeno človeško bitje ne ve tako popolno, kaj pomenijo usmiljenje, odpušcanje, sočustvovanje in trpljenje odrešilne Ljubezni.

Nimamo nobenega pričevanja, ali je bila Marija navzoča pri zadnji večerji, ko je bil ustanovljen obred nove zaveze, stala pa je ob vzhodu križa, tam, kjer je bila použita daritev Jagnjeta, ki odjemlje gre sveta.

Ona je najvzvišenejša *evharistična žena*,¹⁵ nova Eva, popolnoma pripravljena, da dopušča prost tok rodovitnosti novega Adama. *Božja Mati in Mati Cerkve – Mater Dei et Mater Ecclesiae*. V njej in po njej je Cerkev že v polnosti deležna občestva na križu, pri žrtveni daritvi Božjega Sina. Cerkev kot Jagnjetova nevesta, je udeležena pri slavi in zre na Marijo pod križem kot na žalostno in poveličano podobo lastne skrivnosti občestva. Cerkev se z brezmadežno Devico, ki je postala rodovitna Mati vsega spravljenega človeštva, uči, kako vstopiti v občestvo z odrešenjsko in zaročniško ljubeznijo žrtvovanega Jagnjeta po čisti ljubezni Boga-Ljubezni.

2. Božje ljudstvo in zakrament odrešenja

Cerkev v okviru evharističnega obeda na prednosten način prejema in izpolnjuje svojo globoko skrivnost občestva. Jezusov dar, ki se ga spominja, po zvestobi njegovi Besedi utemeljuje in hrani odnos zaveze, ki ga vzdržuje z njim v imenu vsega človeštva. Jezusov velikonočni obed jo vključuje v njegovo trojiško ljubezen, ta pa jo vodi do prvega vira, to je do Očeta, in do zadnjega daru, to je do Svetega Duha.

¹⁵ Prim. Janez Pavel II., *Okrožnica Cerkev iz evharistije*, 53–58.

V resnici je Oče tisti, ki sklicuje človeštvo na svatbeno gostijo svojega Sina (Mt 22,1–14), na velikonočno gostijo, kjer on sam daje v jed Jagnje, darovano od stvarjenja sveta, in čašo kraljestva, ki daje opojnost Duha, o kateri je govoril sv. Peter na binkoštni dan. Ko Oče tako Cerkvi daje svojega Sina in svojega Duha, jo pridružuje svoji skrivnosti ljubezni in rodovitnosti. On jo povzdigne in oplemeniti, ko jo sprejema k svoji nebeški mizi, kjer je Ljubezen edina hrana in večni vir življenja.

Cerkev, skrivnost trojiškega občestva, namenjena vsem ljudem, je zakrament odrešenja kot ljudstvo, zbrano v edinosti. To ljudstvo zbira Bog, ureja pa ga njegov Duh po hierarhičnih službah in po mnogovrstnih karizmatičnih darovih za službo nove zaveze. To ljudstvo izraža polno cerkveno življenjsko moč in zagotavlja edinost po zakramentalnem občestvu svojih članov pri Kristusovem telesu in krvi. »Napolni nas s Svetim Duhom, da bomo eno telo in en duh v Kristusu, ko se hranimo z njegovim telesom in njegovo krvjo.«¹⁶

Pri vsaki maši molitev nad darovi (epikleza) ponavlja molitev samega Jezusa za edinost svojih učencev: »In jaz sem jim dal veličastvo, ki si ga dal meni, da bi bili eno, kakor sva midva eno« (Jn 17,22). Sveti Duh, ki pride nad darove in nad zbrane vernike, je tista slava trojiškega občestva, ki deluje pri vsaki evharistiji.

Zaradi tega je Cerkev, božje ljudstvo in zakrament odrešenja, sklicana in zbrana, da se odpre za razumevanje Svetega pisma, za nenehno spravo in občestvo pri večnem življenju že sedaj na zemlji v moči velikonočnega zakramenta.

3. Jagnjetova nevesta in Kristusovo telo

Da bi se Bog v tej skrivnostni zavezi podaril človeštvu, računa na Cerkev, svojo ponižno sodelavko. Cerkev, ki je zaradi greha svojih otrok sama uboga in krhka, se nenehno potaplja s pokoro in sveto evharistijo v svojo krstno milost. Toli-

¹⁶ *Tretja evharistična molitev.*

ko bolj je dolžna, da se očiščuje in prenavlja, kolikor bolj se zaveda, da v sebi nosi skrivnost trikrat svetega Boga in da je poklicana, naj na to odgovori ne samo za zgled, marveč z zaročniško zavzetostjo. Kajti »celotno krščansko življenje nosi pečat ženitovanjske (zaročniške) ljubezni med Kristusom in Cerkvijo. Že krst, vstop v božje ljudstvo, je svatbena skrivnost: krst je tako rekoč ženitovanjska kopel (Ef 5,26–27), ki se opravi pred svatbeno gostijo, se pravi evharistijo.«¹⁷

Na vrhuncu posvetilne molitve Cerkev položi v usta svojega služabnika vzklik: »Kako velika je skrivnost vere!« Ta slavilni vzklik priznava dogodek, ki se pravkar uresničuje, to je spremenjenje kruha in vina v Kristusovo telo in kri po moči Svetega Duha. Priznava tudi skrivnost nove zaveze, poročno srečanje Kristusa–Ženina, ki se daje Cerkvi–Nestvi, ta pa ga sprejema in se pridruži njegovemu žrtvenemu daru. Po moči njegove Besede in epiklezi nad evharističnimi podobami se živi Kristus, čigar smrt oznanjamo, dokler ne pride, združi s cerkveno skupnostjo kot s svojim telesom in svojo nevesto. Spremeni darove skupnosti, zbrane v njegovem lastnem telesu, in ji v obhajilu da svoje evharistično telo kot poročno darilo.

»Ta skrivnost je velika,« vzklika apostol Pavel, misleč na združitev Kristusa in Cerkve kot vzorec in skrivnost zakramentalne poroke (Ef 5,32). Sv. Ambrož vidi v evharistiji Kristusov »poročni dar« svoji nevesti, v obhajilu pa ljubezenski poljub. Cabazilas pa upravičeno pripominja: »Ta skrivnost je velika,« pravi sv. Pavel, da bi povzdignil to združitev. Kajti tu je tako opevana poroka, kjer nadvse čisti Ženin poroča Cerkev kot devico. Tukaj Kristus 'hrani' zbor tistih, ki ga obdajajo, in prav po tem samem zakramentu 'smo mi meso od njegovega mesa in kost od njegovih kosti'.«¹⁸

»Evharistija nas vodi v Jezusovo dejanje darovanja. Ne sprejemamo torej samo statično učlovečenega *Logosa*, ampak nas zajame dinamika njegovega darovanja. Podoba za-

¹⁷ KKC, 1617.

¹⁸ Cabasilas, *La vie en Christ (Življenje v Kristusu)*, IV, 30; prevod. H. Congourdeau, S. C., št. 355, Pariz 1989, 291.

konske zveze med Bogom in Izraelom postane resničnost na poprej nedoumljiv način: iz tega, kar je bilo nasprotno Bogu, postane po udeležbi pri Jezusovi daritvi udeležba pri njegovem telesu in krvi, postane združitev. Mistika zakramenta evharistije, ki temelji na ponižanju Boga do nas, sega naprej in vodi više, kot bi mogel seči katerikoli človeški mistični vzpon.«¹⁹

B. Evharistični odgovor Cerkve

1. Verovati in ljubiti kot Marija, v Jezusu

Božji dar na gostiji ljubezni obvezuje Cerkev, da ta dar deli s celotnim človeštvom, ki je poklicano, da postane Kristusovo telo in njegova nevesta. Prva poklonitev Cerkve pred to skrivnostjo je poklonitev njene celotne vere v občudovanju in čiščenju. Kajti skrivnosti najvzvišenejšega daru samega Boga mora ustrezati skrivnost najvzvišenejše vere kot popolne in hvaležne privolitve, združene z brezmadežno Marijino vero. Poslanstvo Svetega Duha je ravno v tem, da zagotavlja to zaročniško soglasje med večno aktualizacijo evharistične skrivnosti in sprejetje Cerkve, ki tako hrani upanje sveta s svojim pričevanjem.

Prva oblika delitve, ki izvira neposredno iz Jezusovega evharističnega srca, je nova zapoved ljubezni: »Kakor sem vas jaz ljubil, morate tudi vi ljubiti drug drugega« (Jn 13,34). Ta zapoved je nova, ker njena mera ni več ljubiti svojega bližnjega kakor sam sebe, marveč kakor je ljubil Jezus. Je nova, ker postavlja bistveno zahtevo, da vstopimo v eshatološko skupnost učencev, ki so z njim združeni po isti veri; po tej meri tudi zahteva ponižnost in voljo po služenju, ki nas navajata, da zasedemo zadnje mesto in umremo za druge.

»Gospod je jasno povedal, predragi bratje, kakšna je popolna ljubezen, s katero naj se ljubimo med seboj, ko je rekel: *~Večje ljubezni nima nihče, kakor je ta, da kdo dá svoje življe-*

¹⁹ Benedikt XVI., *Okrožnica Bog je ljubezen*, 13.

nje za svoje prijatelje.“ Iz tega sledi, kar pravi isti evangelist Janez v svojem pismu: “Kakor je Kristus dal svoje življenje za nas, tako smo mi dolžni dati za brate svoje življenje.“ Da, dolžni smo se ljubiti med seboj, kakor nas je on ljubil, ki je dal svoje življenje za nas.«²⁰

»Združitev s Kristusom je hkrati združitev z vsemi tistimi, katerim se on podarja. Ne morem imeti Kristusa le zase; lahko mu pripadam samo v skupnosti z vsemi, ki so postali oziroma bodo postali njegovi. Obhajilo me potegne iz sebe k njemu in hkrati v edinost z vsemi kristjani.«

»Postanemo eno telo, zliti v eno bivanje. Ljubezen do Boga in ljubezen do bližnjega sta sedaj zares združeni: učlovečeni Bog nas vse pritegne k sebi. Zato razumemo, da postane *agape* zdaj tudi ime za evharistijo. V njej prihaja božja *agape* telesno k nam, da bi v nas in po nas nadaljevala svoje delo. Samo na tej kristološko-zakramentalni podlagi lahko prav razumemo Jezusov nauk o ljubezni.«²¹

2. Sprejeti spravo v edinosti

Obhajanje evharistije pri Kristusovih učencih vzbuja odgovornost pred lastno in nenehno potrebo po spravi in po delu za spravo. To dvoje se izraža z zatekanjem k zakramentu sprave, ki očiščuje človeška srca za evharistično obhajilo, in v odločitvi, a jo sprejmejo, da bodo drug drugega sprejemali v kulturni različnosti in različnosti življenjske izbire. To se izraža tudi v prošnji za odpuščanje, v priprošnji molitvi za vse in v Gospodovi molitvi, pri pozdravu miru, v prejetanju istega kruha in keliha, v skrbi, da nosimo obhajilo bolnim in da smo solidarni z revnimi ali zapostavljenimi. Veliko je torej znamenj te bratske ljubezni, ki jih vsaka skupnost skuša uresničevati in se gradi nenehno v Kristusovem telesu. »Po

²⁰ Sv. Avguštin, *Homilija o Janezovem evangeliju*; prim. *Bogoslužno branje 2*, str. 226.

²¹ Benedikt XVI., *Okrožnica Bog je ljubezen*, 14.

tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, če boste med seboj imeli ljubezen« (Jn 13,35).

»Kristus Gospod je namreč ustanovil eno in edino Cerkev, vendar pa se več krščanskih občeŝtev predstavlja ljudem kot prava dediščina Jezusa Kristusa; vsa se sicer izpovedujejo za Gospodove učenca, toda mislijo različno in hodijo po različnih potih, kakor da bi bil Kristus sam razdeljen. Ta razdeljenost gotovo nasprotuje Kristusovi volji, je svetu v pohujŝanje in v ŝkodo najsvetejši stvari: oznanjevanju evangelija vsemu stvarstvu.«²²

Dejstvo, da so krščanske Cerkve po svetu ločene pri obhajanju Gospodovega spomina, kaže na zgodovinske in doktrinalne razlike, ki jih ne moremo zamolčati ali spregledati. Kristusovi učenci, združeni po enem samem in istem krstu, ne smejo pozabiti na posledice razdeljenosti glede pričevanja posameznikov ali skupnosti, ki ga dajejo svetu. Zavest, da se ne moremo vsi združiti v polno občestvo, žalost zaradi oslabljenega misijonskega pričevanja, ki iz tega izhaja, odpira srca k iskanju sprave med vsemi udi Kristusovega telesa, da »bodo eno« (Jn 17,11). Vsako evharistijo obhajamo v pričakovanju in upanju na zedinjenje enega božjega ljudstva okoli iste Gospodove mize.

3. Zbirati se v nedeljo, na Gospodov dan

Cerkev je skupnost učencev, ki izpoveduje pripadnost Gospodu z izkazovanjem bratske ljubezni do vseh in medsebojne ljubezni kot prepoznavnega znamenja. Ne moremo ljubiti z isto ljubeznijo, ne da bi nenehno prejeli to ljubezen od njega. Njegova nova zapoved ni zgolj moralni ideal, ki ga podaja po naši mili volji. To je zaveza, ljubezen med Gospodom in njegovimi učenci, ki naraŝča in izžareva na ves svet, pod pogojem, da jo nenehno črpamo pri viru nedeljske evharistije.

Gospod se je prikazal prvokrat na veliko noč zvečer, čez osem dni pa spet ob srečanju z nejevernim Tomažem. Ta

²² Odlok o ekumenizmu (*Unitatis redintegratio*, 1964; odslej E), 1.

prikazovanja so utrdila vero učencev in jih pripravljala na novo obliko Gospodove navzočnosti v zakramentih in na čisto nov način pri nedeljski evharistiji. »Zaradi častitljivega vstajenja našega Gospoda Jezusa Kristusa praznujemo nedeljo ne samo na veliko noč, ampak vsak teden,« je na začetku 5. stoletja zapisal papež Inocenc I. in tako pričal za že tedaj dobro uveljavljeno navado, ki se je razvila od prvih let po Gospodovem vstajenju. Sv. Bazilij govori o »sveti nedelji«, v časti zaradi Gospodovega vstajenja, prvem dnevu med vsemi drugimi dnevi. Sv. Avguštin pa imenuje nedeljo »zakrament velike noči«. ²³

Nedelja je namreč tisti dan, ko se mora kristjan bolj kot na druge dneve spominjati odrešenja, ki mu je bilo dano pri krstu in ki je iz njega napravil novega človeka v Kristusu. »S krstom ste bili namreč pokopani skupaj z njim, v njem ste bili tudi obujeni, ker ste verovali v mogočnost Boga, ki ga je obudil od mrtvih« (Kol 2,12; gl. Rim 6,4–6). Kristjan se ne udeležuje zbora Cerkve pri nedeljski evharistiji predvsem zaradi zapovedi. Navzoč je zaradi pričevanja o svoji identiteti in torej o svoji pripadnosti Gospodu. Ta pripadnost se uresniči s poslušanjem božje besede, z udeležbo pri darovanju (pri žrtvenem daru) in v udeležbi pri Gospodovi ljubezni.

Danes je treba vnovič evangelizirati nedeljo, kajti v mnogih okoljih je njen smisel zatemnjen pod vplivom individualistične in materialistične kulture. Kako bi vnovič odkrili smisel zbiranja učencev okoli vstalega Gospoda? Tako, da se spominjamo krščanskih začetkov, ki so polni pomembnih pričevanj. V začetku 4. stoletja je v Severni Afriki nekaj kristjanov rajši šlo v smrt, kakor da bi živeli brez nedelje, to je brez Gospoda, s katerim so se srečevali, ko so obhajali sveto evharistijo. Ti mučenci iz Abitene nas spodbujajo v začetku tretjega tisočletja in molijo za nas, da bi spet odkrili bogastvo življenjskega srečanja z Gospodom, ki se daruje v evharistiji.

Svet pričakuje to pričevanje zbrane Cerkve, ki je zakrament odrešenja, s katerim se v tajnosti nahranja.

²³ Janez Pavel II., *Apostolsko pismo Gospodov dan (Dies Domini)*, Cerkveni dokumenti 78, Družina, Ljubljana 1998, 19.

Tretji del

ZA ŽIVLJENJE SVETA

Cerkev, sodelavka vstalega Gospoda, živi iz božjega daru in se pridružuje velikemu duhovniku Kristusu v prenašanju tega daru na človeštvo. Svet ima korist od ljubezni kristjanov in tudi od bogoslužja Cerkve, ki slavi Boga in prosi za svet. Ko se Cerkev v bogoslužju pogovarja z Bogom ali s svetom v svojem poslanstvu, ne živi samo zase, ampak zanj, ki »je prišel, da bi imeli življenje in da bi ga imeli v izobilju« (Jn 10,10). Njeno življenje je pričevanje življenja Gospoda, ki je dano ob sprejemanju evharistije.

4. EVHARISTIJA, KRISTUSOVO ŽIVLJENJE V NAŠEM ŽIVLJENJU

A. Duhovno bogoslužje krščenih

»Po krstu se namreč ljudje vcepijo v Kristusovo velikonočno skrivnost: s Kristusom umrejo, skupaj z njim so pokopani, njim so obujeni in prejmejo Duha posinovljenja, v katerem kličemo Abba, Oče (Rim 8,15) in tako postanejo pravi molivci, kakor jih Oče hoče.«²⁴ »Krst je celotna potopitev v dušeco vodo smrti, od koder se dvignemo veseli, da spet dihamo, da dihamo Duha. Kajti voda, ki je iz smrtonosne postala oživiljajoča, po naravnem simbolizmu uteleša vstajenjsko moč Duha.«²⁵ Krst v veri Cerkve uvede vernika v izkušnjo velikonočne skrivnosti Jezusa Kristusa, ki je odmrli grehu in živi za Boga. Potopitev v vodo za kristjana pomeni umiranje, izstop

²⁴ Konstitucija o svetem bogoslužju (*Sacrosanctum concilium*), 6.

²⁵ Prim. Bazilij iz Cezareje, *Razprava o Svetem Duhu* 15: PG 32, 128–129.

iz vode pa pomeni novo življenje, ki ga obvezuje, da bo hodil za Jezusom Kristusom v pokorščini Očetu po moči Svetega Duha.

Zato tudi sv. Pavel spodbuja krščene, naj živijo novo življenje: »Rotim vas, bratje: darujte svoja telesa v živo, sveto in Bogu všečno žrtev; to je vaše smiselno bogoslužje« (Rim 12,1). To duhovno bogoslužje po Pavlovi zamisli obstaja v popolnem darovanju samega sebe v edinosti z vso Cerkvijo.

Gre za popolnoma prenovljeno življenje: »Najsi jeste ali pijete ali karkoli delate, delajte v Božjo slavo« (1 Kor 10,31). »Nikar se ne prilagajajte temu svetu, ampak se tako preobrazite z obnovo svojega uma, da boste lahko razpoznavali, kaj hoče Bog« (Rim 2,2). Novo bogoslužje se kaže poleg tega v ponižnosti in služenju, »vsak pač po meri vere, ki mu jo je Bog dal« (Rim 12,3).

»Kajti,« nadaljuje apostol, »kakor imamo v enem telesu mnogo delov, ti deli pa nimajo vsi istega delovanja, tako smo tudi mi, čeprav nas je več, eno telo v Kristusu, posamezni pa smo si deli med seboj« (Rim 12, 4–5). Duhovno bogoslužje je v tem, da vsakdo uresničuje svojo lastno karizmo v duhu solidarnosti in ponižnega služenja, z iskreno ljubeznijo, v veselju in kolikor mogoče v miru z vsemi. Apostol končuje s spominom na nenehni boj, ki ga mora bojevati vsak kristjan proti silam zla: »Ne daj se premagati hudemu, temveč premagaj húdo z dobrim« (Rim 12,21). »Največja daritev, ki jo lahko podarimo Bogu,« piše sv. Ciprijan, »je naš mir, je naša bratska sloga in ljudstvo, zbrano v edinosti, ki obstaja med Očetom in Sinom in Svetim Duhom.«²⁶

Kristusovo življenje, ki hrani naš žrtveni dar po evharistiji, nas upodobi po sebi in nas napravi razpoložljive za druge v edinosti enega samega telesa in enega Duha. Spreminja našo skupnost v tempelj živega Boga za bogoslužje nove zaveze: »To je vaša skrivnost, postavljena na Gospodovo mizo; svojo skrivnost prejmete. V potrditev tistega, kar ste (Kristusovo telo), vi odgovorite: 'Amen.' Vaš odgovor je kot vaš podpis.« »To

²⁶ Sv. Ciprijan, *Razlaga Gospodove molitve*; prim. *Bogoslužno branje*, zv. IV, str. 22 (slovenski prevod).

je daritev kristjanov: biti eno samo telo v Jezusu Kristusu. To je zakrament, ki ga Cerkev obhaja v oltarnem zakramentu, kjer se nauči, da se sama daruje Bogu.«²⁷

B. Češčenje v resnici

Evharistično obhajanje ponavzoča Kristusa v najvzvišenejšem častilnem dejanju, kar je njegova smrt na križu. S svojim dejanjem absolutne ljubezni do smrti se Kristus vrača k Očetu s spravljenim človeštvom in za vse doseže Duha ljubezni in miru, ki spodbuja češčenje Cerkve v duhu in resnici. Po njem, z njim in v njem celotna Cerkev izkazuje čast Bogu v imenu odkupljenega človeštva. Dejanje najvzvišenejšega češčenja Kristusa in Cerkve se uresničuje v žrtvenem daru svete daritve *v osebi Kristusa, ki je glava in telo (in persona Christi, Caput et Corpus)*, kakor pravi sv. Avguštin, in zajema dejavno soudeležbo vernikov pri tej skrivnosti hvale, zahvale in občestva.

Ta udeležba, ki je najprej notranja, se izraža z besedami in s kretnjami: z odgovori na voditeljeve besede, s poslušanjem besede, s petjem, skupno molitvijo in zlasti z vzklikom »amen«, z evharističnimi vzkliki, z obhajanjem s kruhom življenja in tudi s kelihom odrešenja. V vsem tem se izraža kraljevsko duhovništvo krščenih, ki je samo posvečenje njihovega prvega in neodtujljivega dostojanstva kot človeškega bitja.

Češčenje Kristusa in Cerkve v obhajanju evharistije se vendar ne neha z liturgičnim dejanjem, marveč se nadaljuje v njegovi nenehni navzočnosti, ki vabi vernike k udeležbi pri češčenju najsvetejšega zakramenta. Evharistično češčenje zunaj maše podaljšuje spomin, ko vabi vernike, naj ostajajo pri Gospodu, navzočem v svetem zakramentu: »Učitelj je tu in te kliče!« (Jn 11,28) Z evharističnim češčenjem verniki priznavajo Gospodovo stvarno navzočnost in se pridružujejo njegovemu žrtvovanju samega sebe Očetu. Njihovo češčenje se nekako pridružuje njegovemu, saj se po njem, z njim in v

²⁷ Sv. Avguštin, *In Joan. Evang.* Tr. XXVI; prim. KKC, 1396.

njem vsaka molitev in vsako češčenje dvigata k Očetu in ju on sprejema. Mar ni Kristus, ki je oznanil Samarijanki, da Oče išče častilce v duhu in resnici (Jn 4,23–26), prvi častilec in vodnik v vrsti vseh častilcev in častilk? (Heb 12,2–24).

»Ko se zadržujejo pri Gospodu Kristusu, uživajo njegovo intimno domačnost in pred njim razkrivajo svoje srce zase in za svoje, molijo za mir in odrešenje sveta. Ko s Kristusom v Svetem Duhu darujejo vse svoje življenje Očetu, v tej čudoviti izmenjavi črpajo moč za rast svoje vere, upanja in ljubezni.«²⁸
»Prijetno je muditi se pri njem in se kakor ljubljene učenec nasloniti na njegove prsi (prim. Jn 13,25), da se nas dotakne brezmejna ljubezen njegovega srca. Če naj se krščanstvo v našem času odlikuje predvsem po »umetnosti molitve«, moramo zopet začutiti obnovljeno potrebo, da v duhovnem pogovoru in v prežetosti z ljubeznijo obilno vztrajamo pred Kristusom, ki je navzoč v najsvetejšem zakramentu.«²⁹

Ta »umetnost molitve«, ki jo Janez Pavel II. pridružuje evharističnemu češčenju, doživlja v našem času prerajeno gorečnost malodane po vsem svetu, in tako hkrati večja pričevanje za božjo ljubezen in svojo priprošnja za potrebe vsega sveta. Češčenje namreč pri vernikih krepí sveti občutek pri evharističnem slavju, ki je na žalost v nekaterih okoljih doživljalo upadanje. Kajti izrecno priznanje božje navzočnosti v svetih podobah zunaj maše goji dejavno in notranje sodelovanje vernikov pri obhajanju in jim pomaga, da v njem vidijo več kot družbeni obred.

Sadovi evharističnega češčenja se dotikajo tudi duhovnega bogoslužja celotnega življenja, ki obstaja v vsakdanjem izpolnjevanju božje volje. Ko zremo Kristusa, kako se daruje in žrtvuje v svetem zakramentu, nas uči, da se darujemo neomejeno, aktivno in pasivno, da se darujemo, kot se daruje evharistični kruh, ki prehaja iz rok v roke za sveto obhajilo. Mar nas tisti, ki ga obiskujemo in molimo v tabernaklju, ne uči, da vztrajamo v ljubezni, v teku vsakdanjega življenja, sprejemamo okoliščine, dogodke in trenutke, ki se vrstijo s

²⁸ *Evharistično češčenje zunaj maše*, 80.

²⁹ Janez Pavel II., *Okrožnica Cerkev iz evharistije*, 25.

svojo vsebino, ne da bi kaj izključili, razen greha, in skušamo obroditi kar največ sadu? Češčenje v resnici je darovanje sebe samega v ljubezni, je »zamaknjenje v ljubezni« v vsakokratnem trenutku za slavo božjo in službo bližnjemu. Na ta način se v srcu skupnosti in vernikov podaljšuje češčenje Kristusa in Cerkve, ki ga ponavzročamo zakramentalno v obhajanju evharistije.

C. Služabniki nove zaveze

Pri bogoslužju nove zaveze je zaželeno dejavno sodelovanje članov božjega ljudstva, pa naj bodo to laiki ali posvečeni služabniki. Prinašanje darov in delo služabnika na neki način simbolizirata celotnost te soudeležbe. »Kruh in vino na neki način postaneta znamenje vsega, kar evharistični zbor prinese v dar Bogu in daruje v duhu.«³⁰ Po posredovanju služabnika, ki deluje v Njegovem imenu in celo v Njegovi osebi (*in persona Christi*), ko izgovarja posvetilne besede, Kristus sprejme dar zbora za svoj dar in ga spremeni v svoje telo in svojo kri.

»Kajti apostoli so nam sporočili v spominskih spisih, ki jim pravimo evangeliji, da jim je Jezus tako naročil: da je vzel kruh, se zahvalil in rekel: *To delajte v moj spomin, to je moje telo*; in da je prav tako vzel čašo, se zahvalil in rekel: *To je moja kri* in dal samo njim. Odtlej, ko se je to zgodilo, se tega zmeraj med seboj spominjamo.«³¹

Zbor, ki obhaja spomin, postane znamenje Cerkve. Sestavljena je iz različnih udov in vendar so ti povezani med seboj in z drugimi skupnostmi v vesoljni Cerkvi. Ta Kristusova Cerkev, ki je zaupana Petru in njegovim naslednikom, sprejema znamenje, da jo vodi On po služabniku, ki deluje v Kristusovem imenu v krogu zbora. Služba škofov in duhovnikov torej kaže, da ta zbor vedno sprejema Gospodov spomin

³⁰ Janez Pavel II., *Apostolsko pismo Dominicæ Cenæ*, št. 9, 19. febr. 1980.

³¹ Sv. Justin, *Apologija I.*, št. 66; prim. *Bogoslužno branje*, III, 55.

kot dar, ki si ga ne pripravi sam, ampak ga prejme od Očeta, od katerega vsako očetovstvo prejema svoje ime v nebesih in na zemlji (Ef 3,14–15).

Taka odgovornost poziva Gospodove služabnike, posebno v latinski Cerkvi, naj zavzeto živijo celibat, po katerem je duhovnik podoben Kristusu. »Cerkev kot Kristusova nevesta hoče, da jo duhovnik ljubi na popoln in izključen način, kakor jo je ljubil Jezus Kristus, njena Glava in Ženin. Duhovniški celibat je torej podaritev samega sebe v Kristusu in z njim njegovi Cerkvi in izraža duhovnikovo služenje Cerkvi v Kristusu in s Kristusom.³² Celibat zavoljo tega, kljub nerazumevanju v današnji kulturi, ostaja neprecenljiv božji dar, kot »spodbuda pastirske ljubezni,«³³ kot posebna soudeležba pri božjem očetovstvu in rodovitnosti Cerkve. Veselo pričevanje duhovnika, ki je globoko ukoreninjen v evharistijo in je srečen v svoji službi, je prvi vir novih poklicev.

5. EVHARISTIJA IN POSLANSTVO

Potem ko sta učenca na poti v Emavs spoznala Gospoda po lomljenju kruha, »sta še isto uro vstala« (Lk 24,33) in šla sporočit, kar sta videla in slišala. Če se človek resnično sreča z Vstalim, ne more zase ohraniti vesele novice in veselja, ki ga je doživel. Srečanje s Kristusom, ki ga nenehno obnavljamo v evharistični bližini, zbuja v Cerkvi in pri vsakem kristjani neustavljivo željo po pričevanju in evangelizaciji.³⁴

A. Evangelizacija in preoblikovanje sveta

»Veselje in upanje, žalost in tesnoba današnjih ljudi, posebno ubogih in vseh kakorkoli trpečih, je hkrati tudi veselje

³² Janez Pavel II., *Dal vam bom pastirjev (Pastores dabo vobis)*, Cerkevni dokumenti 48, Družina, Ljubljana 1992, 29.

³³ *Odlok o službi in življenju duhovnikov*, 16.

³⁴ Janez Pavel II., *Apostolsko pismo Ostani z nami, Gospod*, 24.

in upanje, žalost in tesnoba Kristusovih učencev.«³⁵ Kadar Cerkev obhaja spomin Kristusove smrti in vstajenja, ne neha prositi Boga: »Spomni se, Gospod,« vseh tistih, katerim je Kristus prinesel življenje. Ta nenehna molitev izraža identiteto Cerkve in njeno poslanstvo, saj ve, da je solidarna in odgovorna za odrešenje vsega človeštva. Ko živi od evharistije, je deležna Kristusove vesoljne priprošnje in vsemu človeštvu prinaša upanje na večno življenje.

Cerkev uresničuje svoje poslanstvo z evangelizacijo, ki prenaša vero v Kristusa, in z iskanjem pravice in miru, ki delujeta za preoblikovanje sveta. Torej je evharistija vir in vrhunec evangelizacije in preoblikovanja sveta. Ima moč, da v tistih, ki jih muči skušnjava obupa, vzbuja upanje na večno življenje.

Odpira za dobrodelnost srca tistih, ki so v skušnjavi, da bi zapirali svoje roke. Pospešuje spravo namesto sporov. Življenje in človeško dostojanstvo postavlja v središče prizadevanja za vero. V družbi, v kateri prepogosto vlada »kultura smrti«, kjer mnogi iščejo le osebno udobje, oblast ali denar, evharistija spominja na pravico revnih in dolžnost pravičnosti in solidarnosti. Prebuja skupnost za neizmeren dar nove zaveze, ki poziva vse človeštvo, naj preseže samo sebe.

»Kaj pomeni evangelizirati? Evangelizirati pomeni prinašati veselo oznanilo v vse plasti človeštva in z vplivom tega oznanila od znotraj spreminjati in prenavljati človeštvo: ~Glejte, vse delam novo~ (Raz 21,5). Toda o novem človeštvu ne moremo govoriti, če nimamo prej novih ljudi, prenovljenih s krstom in z življenjem po evangeliju. Namen evangelizacije je prav ta notranja spremenitev; in če bi hoteli to na kratko izraziti, bi bilo pač najprivlačnejše reči, da Cerkev evangelizira tedaj, če se trudi, da bi s samo močjo oznanila, ki ga razglašča, preoblikovala osebno in hkrati skupno zavest ljudi, dejavnost, katero opravljajo, njihovo konkretno življenje in vsakokratno okolje.«³⁶

³⁵ *Pastoralna konstitucija Cerkev v sedanjem svetu (Gaudium et spes)*, 1.

³⁶ Pavel VI., *Apostolska spodbuda o evangelizaciji (Evangelii nuntiandi)*, Ljubljana 1976, 18.

Kristusova Cerkev je iz evharističnega središča svojega življenja pogostokrat prispevala k izgradnji človeških skupnosti in s tem krepila vezi edinosti med posamezniki in skupnostmi. Tako so se krščanske skupnosti, čeprav majhne in uboge, večale sredi ljudstev, kjer so se ukoreninile. V mnogih narodih, kot se je to zgodilo v Ameriki za Indijance in Evropejce, je Kristusova Cerkev vnesla vero v nova kulturna okolja. V tem okolju je krščanstvo s pomočjo svojih vernikov nenehno iskalo nove rešitve za nove probleme, s katerimi so se spoprijemale človeške skupnosti, ki so se tam naselile. Pogosto je spremljalo porajanje, razvoj in preživetje ljudstev, kot je to storilo v »Novem svetu«, medtem ko je spominjanje Gospoda poudarjalo verski in socialni razvoj. Zaradi svojega družbenega in duhovnega ugleda je pomagalo ustvariti resnično skupnost, v kateri se je oznanjevanje božje besede in delitev Kruha življenja širilo na medsebojno delitev drugih človeških stvarnosti. Tako se je božji dar vcepil v življenje sveta.

Kakor v Ameriki je Cerkev tudi drugje zastavila misijonski načrt. Vera in cerkvene ustanove, iz katerih je nastala krajevna Cerkev, ki se je skušala navdihovati pri prvi skupnosti v Jeruzalemu, so prispevale k oblikovanju potez novega nastajajočega ljudstva. Za novo Cerkev kakor tudi za novo družbo, v katero se je vključila, je bil značilen velikodušen začetni polet: uršulinke in bolničarke, rekolete in jezuiti, laiška združenja in svetni duhovniki so se podali na pot preko oceana, da bi oznanjali božji evangelij v kaki novi deželi.

Cerkev je črpala moč v mistični avanturi teh mož in žena, avanturi, ki so jo z vero in s pogumom ter s skrajnimi človeškimi naporji ponesli v nove dežele, kjer so se z njimi poistovetili. Ta veliki misijonarski polet, ki ga črpajo iz evharistije, se mora nadaljevati in poglobljati ob srečanju z novimi izzivi sekularizacije.

B. Delati za mir s pravičnostjo in z ljubeznijo

Cerkev sredi ljudi pričuje za ponujeni dar, »da bi svet imel življenje«. Evharistija je tedaj nenehen izziv, ki od Kristusovih

učencev zahteva kakovostno življenje in ljubezen. Kaj sem storil svojim bratom? Kaj ste storili z menoj? »Lačen sem bil, žejen sem bil, tujec sem bil, nag sem, bolan, v ječi« (prim. Mt 25,31–46). Ali je to, kar obhajajo, v skladu z njihovimi družbenimi, družinskimi, medrasnimi in medetničnimi odnosi ali s političnim in gospodarskim življenjem, v katerem delujejo? Obhajanje tistega, kar imajo za osrednji dogodek zgodovine človeštva, bo razkrilo njihovo nedoslednost vsakokrat, ko dopuščajo kakršno koli obliko bede, krivice, nasilja, izkoriščanja, rasizma in kratenja svobode. Evharistija poziva kristjane, naj sodelujejo pri nenehnem ustvarjanju človeških razmer in stanja v svetu; če tega ni, so resno povabljeni k spreobrnjenju, da se bodo ravnali po evangeljskem klicu: »Če torej prineseš svoj dar k oltarju in se tam spomniš, da ima tvoj brat kaj proti tebi, pústi dar tam pred oltarjem, pojdi in se najprej spravi z bratom, potem pa pridi in daruj svoj dar« (Mt 5,23–24).

Trenutne razmere v svetu trkajo posebej na vest kristjanov ob pogledu na žgoč problem človeškega življenja od trenutka njegovega spočetja do konca kakor tudi problem lakote in revščine velikih množic. Vabi jih h globalni solidarnosti v imenu neodtujljivega dostojanstva človeške osebe, posebno kadar ljudi brez obrambe prizadenejo naravne katastrofe, drobijo slepi vojni stroji, gospodarsko izkoriščanje ali trpijo v begunskih taboriščih. Vsi tisti, možje in žene, ki jih je revščina tako rekoč potisnila v nečloveške razmere, so bližnji, za katere je Kristus umrl. Njegovo »evharistično« srce je že vnaprej privzelo bedo vsega sveta na križ, njegov Duh pa nas sili, da se kot On na miren, a učinkovit način zavzamemo za reveže in za nedolžne žrtve.

Kakor Janez Pavel II. tako tudi Benedikt XVI. nenehno poziva k odgovornosti vse ljudi, posebno vodstvene delavce in voditelje držav: »Na temelju dosegljivih statistik lahko trdimo, da bi manj kot polovico ogromnih sredstev, ki so po vsem svetu določena za orožje, bilo več kot dovolj, da bi za stalno rešili iz pomanjkanja številno množico ubogih. To trka na vest človeštva.

Ljudstvom, ki zaradi razmer, bolj odvisnih od političnih, gospodarskih in mednarodnih kulturnih kakor od neobvla-

dljivih odnosov, živijo pod pragom revščine, more in mora naše skupno prizadevanje prižgati novo upanje.«³⁷

»Vendarle vemo, da zlo nima zadnje besede,« je močno poudaril v svoji velikonočni poslanici, »kajti zmagovalec je križani in od mrtvih vstali Kristus, njegovo zmagoslavje pa se kaže z močjo usmiljene ljubezni. Njegovo vstajenje nam vliva to gotovost: kljub vsej temi, ki jo opažamo na svetu, zlo nima zadnje besede. Ob tej gotovosti se moramo pogumneje in z večjim navdušenjem zavzeti za rojstvo pravičnejšega sveta.«³⁸

6. PRIČE EVHARISTIJE V SRCU SVETA

A. Splošni poziv k svetosti

»Bog je ustvaril človeka po svoji podobi, kot svojo podobnost« (1 Mz 1,26 sl.); tistega, katerega je poklical v življenje *iz ljubezni*, je hkrati poklical *k ljubezni*.«³⁹ Poklici k ljubezni so tako različni, kot smo različni ljudje. Krstna milost jim podeli obliko ljubezni Jezusa Kristusa, ki jo evharistična skrivnost hrani in izpopolnjuje od pričevanja svetosti. Naj bo življenjski stan kakršen koli, samski, poročen ali posvečen, v katerem živijo možje in žene, vsi so poklicani k popolni ljubezni, ki ji Kristus daje moč s svojo odrešilno milostjo.

V edinosti krščanskega življenja so različni poklici kot žarki ene same Kristusove luči, »ki se blesti na obličju Cerkve«. »*Laiki*« v moči svetnega značaja svojega poklica odsevajo skrivnost učlovečene Besede zlasti v tem, kar je *Alfa* in *Omega* sveta, temelj in vrednostno merilo vsega stvarstva. *Posvečeni služabniki* pa so na svoji strani žive podobe Kristusa, voditelja in pastirja, ki vodi svoje ljudstvo v času med »*že in še ne*« (*iam sed non adhuc*, op. ur.), ko čakajo njegov prihod v slavi. *Posvečeno življenje* ima nalogo, da učlovečenega Bož-

³⁷ Benedikt XVI., *Nagovor diplomatskemu zboru pri Svetem sedežu*, 9. januarja 2006.

³⁸ Benedikt XVI., *Nagovor pri splošni avdienci*, 12. aprila 2006.

³⁹ Janez Pavel II., *Apostolska spodbuda o družini (Familiaris consortio)*, Cerkvni dokumenti 16, Družina, Ljubljana 1981, 11.

jega Sina prikaže kot eshatološki (onstranski) cilj, h kateremu vse teži; blesk, pred katerim zbledi vsaka druga svetloba; neskončna lepota, ki edino more izpolniti človekovo srce.

B. Družina – domača Cerkev – za civilizacijo ljubezni

»Evharistija je studenec krščanskega zakona. Evharistija namreč ponavzočuje zvezo ljubezni med Kristusom in Cerkvijo, ki je bila zapečatenena s Kristusovo krvjo na križu (prim. Jn 19,34). V tej daritvi nove in večne zaveze krščanski zakoni najdejo studenec, ki to zavezo notranje oblikuje ter stalno poživlja. V evharistiji Kristus po Cerkvi in za Cerkev ponavzočuje svojo ljubezensko žrtev. Zato je evharistija studenec ljubezni. Ta, v evharistiji podarjena ljubezen, je za krščansko družino oživljajoči temelj in "duša" njenega "občestva" ter njenega "poslanstva". Evharistični kruh napravlja iz različnih udov družinskega občestva eno samo telo, v katerem postaja vidna in navzoča vseobsežna edinost Cerkve; udeležnost pri "danem" ("darovanem") telesu in pri "preliti" Kristusovi krvi postane za krščansko družino neusahljiv vrelec misijonskega in apostolskega dinamizma.«⁴⁰

Posebno poslanstvo družine je utelešati ljubezen in jo postaviti v službo družbi. Zakonska ljubezen, očetovska in materinska ter bratska ljubezen, ljubezen v skupnosti oseb in rodov, ljubezen, ki jo živita v znamenju zvestobe in rodovitnosti zakonskega para za civilizacijo ljubezni in življenja. Da bi se to pričevanje konkretno dotikalo življenja družbe, Cerkev poziva družino, naj vztrajno obiskuje nedeljsko mašo. Kajti ob črpanju pri tem studencu ljubezni bo družina zavarovala svojo trdnost. Še več: ko bo tako okrepila svojo zavest, da je »domača Cerkev«, bo dejavneje pričevala o veri in ljubezni, ki jo Cerkev uteleša v srcu družbe.

To pričevanje Cerkve je v naših dneh zaznamovano s križem, ko na primer eden izmed zakoncev postane nezvest svoji obljudi ali ko eden ali več otrok zapusti vero in krščanske

⁴⁰ Janez Pavel II., *Apostolska spodbuda o družini*, 57.

vrednote, ki so jim jih starši želeli izročiti, ali ko so družine razdrte zaradi ločitve ali vnovične poroke. Ali Kristus po teh žalostnih izkušnjah ne kliče zapuščenega sozakonca, ranjenih otrok in trpečih staršev, da se nekako pridružijo njegovi lastni izkušnji smrti in vstajenja? Zapletene razmere v današnjih družinah vabijo pastirje k veliki »pastoralni ljubezni«, da bi sprejemali vse družine in vlivali poguma tistim možem in ženam, ki živijo v neurejenih razmerah, da se udeležujejo evharistije in življenja v skupnosti, četudi ne morejo prejemati svetega obhajila.

C. Posvečeno življenje, zagotovilo upanja v pričakovanju Ženina

»Evharistija je že po svoji naravi v središču posvečenega življenja, tako osebnega kot skupnostnega. Je vsakdanja popotnica in *vir duhovnosti za posameznika in za vso ustanovo*. V njej je vsak posvečeni poklican doživljati Kristusovo veličnostno skrivnost, tako da se zedini z njim v darovanju lastnega življenja Očetu po Svetem Duhu. Vztrajno in dolgotrajno češčenje (adoracija) Kristusa, navzočega v evharistiji, na neki način omogoča podoživeti Petrovo izkustvo ob spremenjenju: "Dobro je, da smo tukaj" (Mt 17,2) V obhajanju skrivnosti Gospodovega telesa in krvi pa se tudi utrjuje in raste edinost in ljubezen tistih, ki so svoje življenje posvetili Bogu.«⁴¹

»"Kaj bi bilo s svetom, ko ne bi bilo redovnikov?" (Sv. Terezija Velika, *Libro de vida*, 32,11). Onkraj površnega vrednotenja s stališča koristnosti je posvečeno življenje pomembno prav v svojem *prekipevanju zastojnosti in ljubezni*, to pa še toliko bolj v svetu, ki tvega, da ga bo zadušil vrtnec minljivih reči. "Brez tega oprijemljivega znamenja bi bilo nevarno, da se ljubezen, ki oživlja vso Cerkev, ohladi, da zveličavno evangeljsko oznanilo hladi, da se 'sol' vere v svetu, ki je sedaj na

⁴¹ Janez Pavel II., *Posinodalna apostolska spodbuda Posvečeno življenje (Vita consecrata)*, Cerkevni dokumenti 65, Družina, Ljubljana 1996, 95.

poti sekularizacije, raztopi. ~ Življenje Cerkev in tudi družba sama potrebuje oseb, ki so sposobne popolne predanosti Bogu in ljudem iz ljubezni do Boga.«⁴²

»Ko bi govoril človeške in angelske jezike, ljubezni pa bi ne imel, sem postal brneč bron ali zveneče cimbele. (...) Ljubezen nikoli ne mine. (...) Za zdaj pa ostanejo vera, upanje, ljubezen, to troje. In največja od teh je ljubezen« (1 Kor 13,1.8.13). Sv. Terezija Deteta Jezusa je v skritosti svojega Karmela odkrila svoj poklic, ko je brala apostolove besede o vzvišenosti ljubezni. »Moj poklic je,« je vzkliknila, »ljubezen. V srcu Cerkev, spoštovana mati, bom ljubezen in tako bom vse.«

Ko jo je izbrala usmiljena ljubezen Boga Očeta, je izkoristila vsak trenutek svojega življenja, da bi objela Jezusa, svoje Vse, in pričevala zanj s kontemplacijo in služenjem. Ker je Terezija molila za zločince, hodila po samostanu, da bi pomagala misijonarjem, s pokoro podpirala duhovnike in vzgajala svoje novinke za popolno ljubezen, je bila razglašena za vzornico sodobnega posvečenega življenja: za učiteljico na duhovni mali poti, vesoljno zavetnico misijonov in cerkveno učiteljico. »Ni mi žal, da sem se prepustila Ljubezni,« je dejala na koncu.

Škofovska sinoda oktobra 2005 o evharistiji je takole govorila o posvečenih osebah: »Vaše evharistično pričevanje v hoji za Kristusom je krik ljubezni v noči sveta, je odmev pesmi *Stabat mater* in *Magnifikata*. Naj vas najvzvišenejša evharistična žena, okronana z zvezdami in neizmerno rodovitna, Devica v nebesa vzeta in brez madeža spočeta, vas varuje v služenju Bogu in revežem, v velikonočnem veselju, za upanje sveta.«⁴³

⁴² Prav tam, 105.

⁴³ Škofovska sinoda o evharistiji, *Poslanica škofov božjemu ljudstvu*, št. 20, 21. oktobra 2005.

SKLEP

Bog je svet tako ljubil

Za sklep naj navedemo nekaj besedil 2. vatikanskega cerkvenega zbora o trojiškem, poročnem in misijonarskem vidiku, ki smo ga hoteli dati glavni misli mednarodnega evharističnega kongresa leta 2008. Bog je tako ljubil svet, da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi po njem, z njim in v njem svet mogel živeti trojiško življenje. Evharistija je najvzvišenejši božji dar, poročno darilo, ki ga je sprejela in ga obhaja Cerkev in ki iz Cerkve napravlja vesoljni zakrament nove zaveze. Ta dar ljubezni bistveno zavezuje Cerkev v poslanstvu Svetega Duha, da bi spolnila splošno željo človeštva po svobodi v ljubezni.

»Božja Beseda, po kateri je vse nastalo, je postala meso in je bivala med ljudmi na zemlji (Jn 1,3.14). Kot popolni človek je stopila v zgodovino sveta in si jo privzela in povzela v sebi (Ef 1,10). Ta božja Beseda, Kristus, nam razodeva, da "je Bog ljubezen" (1 Jn 4,8), hkrati pa nas uči, da je temeljni zakon človeške popolnosti in zato tudi preobrazbe sveta nova zapoved ljubezni.«⁴⁴

»Ko je Sin dokončal delo, ki mu ga je Oče zaupal, da ga izvrši na zemlji (prim. Jn 17,4), je bil na binkoštni dan poslan Sveti Duh, da bi nenehno posvečeval Cerkev in da bi tako verujoči po Kristusu imeli v enem Duhu dostop k Očetu (prim. Ef 2,18). Ta Duh je Duh življenja, studenec vode, tekoče v večno življenje (prim. Jn 4,14; 7,38–39); po njem Oče oživi ljudi, ki so v grehu umrli, dokler ne bo njihovih umrljivih teles v Kristusu obudil od mrtvih (prim. Rim 8,10–11). Sveti Duh prebiva v Cerkvi in v vernikih kakor v templju (prim. 1 Kor 3,16; 6,19) in moli v njih ter pričuje o njihovem božjem posinovljenju (prim. Gal 4,6; Rim 8,15–16.26). Cerkev, katero

⁴⁴ *Pastoralna konstitucija Cerkev v sedanjem svetu*, 38,1.

uvaja v vso resnico (prim. Jn 16,13) in jo zedinja v občestvu in službi, obdarja in vodi z različnimi hierarhičnimi in karizmatičnimi darovi ter krasi s svojimi sadovi (prim. Ef 4,11–12; 1 Kor 12,4; Gal 5,22). Z močjo evangelija pomlaja Cerkev in jo vedno prenavlja ter vodi do popolne zedinjenosti z njenim Ženinom. Kajti Duh in nevesta govorita Gospodu Jezusu: "Pridi!" (prim. Raz 22,17). Tako vesoljna Cerkev stopa pred nas kot "ljudstvo, zbrano v edinosti Očeta in Sina in Svetega Duha."⁴⁵

»Ko Cerkev pomaga svetu in od njega mnogo prejema, teži edino le za tem, da bi prišlo božje kraljestvo in da bi se uresničilo odrešenje vsega človeškega rodu. Vse dobro, kar more božje ljudstvo v času svojega zemeljskega potovanja izkazati družini človeštva, pa priteka iz dejstva, da je Cerkev "vesoljni zakrament odrešenja", ki razodeva in hkrati uresničuje skrivnost Božje ljubezni do človeka.«⁴⁶

»Aro za to upanje in popotnico za potovanje je Gospod zapustil svojim v tistem zakramentu vere, v katerem se iz narave vzete in po ljudeh predelane prvine spremenijo v poveličano Telo in Kri za obed bratskega občestva in kot predokus nebeške gostije.«⁴⁷

»Presveta evharistija namreč obsega ves duhovni zaklad Cerkve, Kristusa samega, naše velikonočno jagnje in živi kruh, ki s svojim mesom, po Svetem Duhu oživljenim in oživljajočim, daje ljudem življenje; tako jih vabi in navaža, naj obenem z njim darujejo sami sebe, svoja dela in vse stvarstvo.«⁴⁸

*Dobri naš pastir, Kruh pravi,
Jezus, reši nas v težavi
v svoji dobrotljivosti!
Ti nas pasi, Ti nas štiti
in nekoč dovoli priti
nam do večnih radosti!*⁴⁹

⁴⁵ Dogmatična konstitucija o Cerkvi, 4.

⁴⁶ Pastoralna konstitucija Cerkev v sedanjem svetu, 45,1.

⁴⁷ Prav tam, 38,2

⁴⁸ Odllok o službi in življenju duhovnikov, 5.

⁴⁹ Sv. Tomaž Akvinski, *Evharistična himna Hvali, Sion, Rešenika*.

ZAJEMATI IZ BOGASTVA EVHARISTIJE

SPREMNA BESEDA

Čeprav je bil dokument, ki ga objavljamo v slovenskem prevodu, namenjen pripravi na 49. mednarodni evharistični kongres, ki se je dogajal v Québecu v Kanadi od 15. do 22. junija 2008, ohranja teološko in pastoralno sporočilo tudi za čase, ki se oddaljujejo, za razmere, ki niso povsod enake, zlasti pa za verujoče v Kristusovo vedno navzočnost v evharistiji in za vse ljudi, odprtega duha in srca. Takšna je narava Kristusove napovedi in postavitve evharistije, ki je »božji dar za življenje sveta«, takšno je tudi tisočletno izročilo Cerkve, ki v evharistiji prepozna ne samo »vrhunec in vir« svojega bogoslužja, marveč tudi osrednjo vsebino svojega pastoralnega poslanstva.

O delu in sadovih kongresa smo bili skromno obveščeni. Morda dogajanja nismo spremljali z dolžno pozornostjo in zavestjo pripadnosti vesoljnemu krščanskemu občestvu zaradi oddaljenosti dežele in kraja, kjer je bil kongres. Smemo upati, da so mnogi, zlasti trpeči, bolni, preskušani ter molitveno in apostolsko navdihnjena občestva ... vedoč ali ne, darovali svoje žrtve in molitve za uspešno delo kongresa.

Kot spomin in spodbuda za prihodnost je ostalo besedilo priprave na kongres s temeljnimi smernicami za teološko, občestveno in osebno poglobitev v evharistično skrivnost. Naše razumevanje evharistije, ki je podoba neskončne božje ljubezni do človeka, je skromno in nepopolno. Zgledi vélikih častilcev, adoratorjev Najsvetejšega, kot so sv. Tomaž Akvinski, sv. Janez Vianej, papež sv. Pij X., sv. Pij iz Pietrelcine in drugih, pričujejo, kako pomembno je poglobljeno razumevanje evharistije in življenje iz njenih globin.

Prevod temeljnega besedila 49. mednarodnega kongresa v Québecu prihaja med slovenske vernike v času, ko se pripravljamo na evharistično leto 2010. Pomembno je, da smo kot

verniki pozorni na to sporočilo. Besedilo ne vsebuje novih resnic; nov je način in novi so poudarki, na katere moramo biti pozorni. Prav je, da si priključimo v spomin, da so papeži in osrednje cerkvene ustanove v zadnjih desetletjih pogosto spregovorili o evharistiji. O njej je na prepričljiv način spregovoril koncil (prim. *Konstitucija o svetem bogoslužju*, 47–58). V času po koncilu je Pavel VI. izdal okrožnico *O skrivnosti vere* (*Mysterium fidei*, 1965), Kongregacija svetih obredov *Navodilo o češčenju evharistične skrivnosti* (*Eucharisticum mysterium*, 1967), Janez Pavel II. *Pismo o skrivnosti in češčenju evharistije* (*Dominicae cenae*, 1980), *Apostolsko pismo Gospodov dan* (*Dies Domini*, 1998) in *Okrožnico Cerkev iz evharistije* (*Ecclesia de eucharistia*, 2003), Benedikt XVI. *Posinodalno apostolsko spodbudo Evharistija zakrament ljubezni* (2007), Papeški odbor za mednarodne evharistične kongrese listino *Evharistija in svoboda* (*Eucharistia et libertas*, 1995), Kongregacija za bogoslužje prenovljeno *Splošno ureditev rimskega misala* (*Missale romanum*, 2002) in *Navodilo o zakramentu odrešenja* (*Sacramentum redemptionis*, 2004). Navedene dokumente imamo tudi v slovenskem prevodu.

Ne gre prezreti, da imamo Slovenci bogato izkušnjo, ki nam jo je zapustil (jugoslovanski) mednarodni evharistični kongres v Ljubljani leta 1935.

1. Dogmatične osnove

Dokument prinaša pomembne teološke vsebinske zasnove, ki jih je treba prenesti v življenje in pastoralne modele. Zato se bomo nekoliko pomudili pri vsebinskem sporočilu dokumenta in njegovem pomenu za slovenskega človeka in kristjana.

1. *Kristus kot življenjski vzorec* – Današnji cerkveni dokumenti navajajo in analizirajo konkretne razmere, v katerih živi človeštvo. Takšno analizo je ponudil že 2. vatikanski koncil v *Pastoralni konstituciji Cerkev v sedanjem svetu* (1965: odslej CS), v kateri je najprej spregovoril o človekovem polo-

žaju v sodobnem svetu (1. pogl.). Tak pristop ustrezna tako imenovanemu »inkarnatoričnemu načelu«, ki se sklicuje na Kristusa in model, ki ga je izpričal s svojim življenjem. Postal je človek, eden izmed nas, deležen človekove usode v dobrem in hudem (prim. CS 22). Cerkev, ki je sopotnica človeštva, je deležna »veselja in upanja, žalosti in zaskrbljenosti« (prim. CS 1) današnjega človeštva. S tem spričuje svojo povezanost in solidarnost s človeštvom, kateremu kaže pot k odrešenju.

Toda človeštvo je, ob tolikih zmagah človeškega uma, pozabilo na Boga. Kakor da samo sebi zadošča. V nasprotju s prizadevanji in pričakovanji doživlja praznino, dramo odsotnosti Boga in dramo ateističnega humanizma, o kateri je pisal že Yves Congar. Človek se je znašel v bivanjskem nihilizmu ter pluralizmu idej in prepričan, ki resnico relativizirajo; kljub uspehom na eni strani doživlja frustracijo in nezadovoljstvo na drugi. Ali ni to morda previdnostni klic k izvoru vsega, k Bogu? Evharistija kot božji dar človeku, kot nenehno razodevanje božje ljubezni, ki človeka nagiba k življenju kot darovanju Bogu in bratom, daje odgovor na dramo humanizma brez Boga.

2. *Sporočilo Stare in Nove zaveze* – V povezanosti obeh zavez je treba videti več kot nekaj sorodnosti in primerjav. V njima je izražen božji odrešenjski načrt: stvarjenje, padec in greh, izvoljenost judovskega ljudstva kot nosilca odrešenjskega sporočila za vse človeštvo, božjo zavezo in obljube, rešitev iz egiptovskega suženjstva, spremljanje izvoljenega ljudstva skozi puščavo, spomin in obhajanje odrešitve ... V tem duhu je Kristus napovedal ustanovitev evharistije kot obnovitev zaveze, kot hrane in pijače, ki razodevata božjo ljubezen in dajeta življenje. Po judovski navadi je z učenci obhajal veliko noč, postavil zakrament evharistije kot podobo darovanja Očetu in bratom ter učencem naročil, naj to dejanje obhajajo v njegov spomin, v spomin nove zaveze in odrešenja. Tako evharistija »povzema in dejansko okrona množico darov, ki jih je Bog dal človeštvu od stvarjenja sveta naprej. Evharistija privede do konca božji načrt, da bo sklenil dokončno zavezo s človeštvom« (prim. ta dokument: I, 1 A). Ne gre zgolj za

spominjanje, ampak za nenehno ponavzročanje božjega odrešenjskega delovanja do dovršitve sveta. Evharistija tako »presega čas in prostor, zaradi izrecne Gospodove volje pa ostaja vedno na voljo za vero Cerkve«.

3. *Evharistija kot najvzvišenejši dar* – Dogmatična teologija razlaga evharistijo kot osrednji in največji dar Boga človeku. Iz evharistije, ki ponavzoča Kristusa samega, njegovo popolno daritev Očetu in daritev bratom, prejema vsi drugi zakramenti svojo moč: prerojenje, potrditev, odpuščanje in spravo, izvoljenost in poslanstvo. V tem smislu je obhajanje evharistije osrednje dejanje Cerkve, njenega življenja in poslanstva. Ko Cerkev sprejema evharistijo kot najvzvišenejši dar, se zaveda milosti daru in nalog, ki iz tega izhajajo. Evharistija kot dar je milost, milost pa izraža izvoljenost in poslanstvo.

4. *Evharistija in Cerkev* – Cerkev ne samo obhaja evharistijo kot zakrament Kristusove navzočnosti, marveč je tudi sama zakrament Kristusove navzočnosti. Cerkev, božje ljudstvo in zakrament odrešenja (prim. *Dogmatična konstitucija o Cerkvi* 1; odslej C), je sklicana in zbrana, da se »odpre za razumevanje Svetega pisma, za nenehno spravo in občestvo pri večnem življenju« (ta dokument: II, A 2). Ta resnica, namreč enost Kristusa in Cerkve, ki obhaja evharistijo, torej Kristusa samega, ni dovolj prepričljivo navzoča v naši zavesti in delovanju. Kristus se enači s svojo Cerkvijo, Kristus kot zakrament je navzoč v Cerkvi – zakramentu in orodju za povezavo človeštva z Bogom. Cerkev je izvoljena, da po svojih udih in delovanju ponavzoča Kristusa samega in njegovo delovanje. Tako Cerkev kot vsak krščeneec je drugi Kristus. To je odlika in dar, ki izražata naravo in poslanstvo kristjana in Cerkve, ki na mnogotere načine predstavljata istega Kristusa, ki v njima živi in deluje. Delovanje Kristusa v Cerkvi in Cerkve v Kristusu je namenjeno edinosti, ljubezni, darovanju, spravi in odpuščanju, s tem pa tudi odrešenju. Takšno razumevanje evharistije ne sprejema nedeljske maše prvenstveno kot zapoved in moralno dolžnost, marveč kot milost in priložnost, dano od Boga, za pričevanje in skupno duhovno

rast. Pričevanje je že v tem, da sem tu, v občestvu ljubezni združen s Kristusom in brati.

5. *Češčenje kot pozabljena in obnovljena stvarnost* – Češčenje evharistije se v najpopolnejši obliki dogaja pri samem obhajanju evharistije, dopolnjuje pa se v češčenju Najsvetejšega zunaj maše. Bližnja preteklost je to obliko začela opuščati, danes pa smo priča prenovljeni vnemi za uveljavitev te pobožnosti. Kakor evharistija sama obsega vse človekovo življenje, tako se mora tudi češčenje nadaljevati v življenju kristjana in na različne načine. Obhajanje evharistije vernike nagiba, da ostanejo povezani s Kristusom tako sredi vsakdanjih opravil kot v času obiska in molitve pred tabernakljem, ki jih usmerja k globljemu razumevanju samega zakramenta.

6. *Darovanje in življenje* – Kristus se v evharistiji daruje za življenje sveta in s tem spodbuja vernike, da tudi oni tako ravnajo. Mnogo oblik je, ki to izražajo. Najprej se to izraža v veselem oznanilu (evangelizaciji) o Kristusovem daru, v dobrodelnosti, skrbi za revne, prizadevanju za socialno pravičnost in razdelitev dobrin, za spravo in odpuščanje, graditev skupnosti in novih odnosov, varovanje življenja od spočetja do naravne smrti, da, tudi varovanje okolja. Evharistija je bila in je izvir misijonske zavesti in delovanja. Nič manj ni pomembna za oblikovanje družine, krščanskih in redovnih skupnosti ter skupnosti posvečenega življenja. Tudi tedaj, ko pridejo nad posameznika ali skupnosti razne preizkušnje, dobijo preskušani v evharistiji oporo in odgovor.

Pozorno branje in premišljevanje dokumenta bo narekovalo še druga spoznanja, koristna za osebno in občestveno poglobitev vere v evharistijo. Primerjava z drugimi, zgoraj navedenimi dokumenti cerkvenega učiteljstva, pa bo prinesla dopolnitve.

2. Pastoralne naloge in možnosti

Pred nami pa so tudi pastoralne naloge, ki jih narekuje evharistično leto (2009), na katerega se pripravljamo. To leto bo čas posebnih milosti, ki jih Bog namenja Cerkvi v Sloveniji, našim župnijam in družinam ter krščanskim skupnostim. Navajamo nekaj predlogov in možnosti.

1. *Na slovenski in škofjski ravni* – Pastoralno leto 2009/2010 bo posvečeno evharistiji in evharistični prenovi. Medškofjske in škofjske pastoralne ustanove bodo pripravile ustrezne vsebinske in pastoralne zasnove evharističnega leta (oznanjevanje: pridigarški osnutki, nagovori, konference, češčenja; srečanja: evharistični kongres in shodi, misijoni, tedni in dnevi, škofjska, župnijska in dekanijska/področna srečanja) ter pastoralne pripomočke (brošure, letake, molitvene ure, opravila božje besede z evharistično vsebino ipd.).

2. *Ovrednotenje nedelje in nedeljskega počitka* – Nedelji je treba dati in vrniti njeno vlogo: je dan za človeka, družino/občestvo, Boga in stvarstvo. V tej zvezi je vredno ovrednotiti pomen nedeljske maše, nedeljskega počitka, utrjevanje družinskih in občestvenih vezi, solidarnosti z drugimi (bolnimi, revnimi, osamelimi, pomoči potrebnimi). Vzgoja za nedeljo ima tudi apostolsko razsežnost, ki se med drugim izraža tudi v povabilu drugim (sosedom, prijateljem, sodelavcem) k udeležbi pri maši, bratskem srečanju in služenju. Naj ne bo nedelje brez dobrega dela bližnjemu! Oznanilo naj se dopolnjuje v pričevanju, ki je opazno tudi ljudem izven cerkvenega občestva.

3. *Sodelovanje pri maši* – Večina župnij ima sodelavce pri bogoslužju. Ministranti, pevci, bralci, delivci obhajila, mežnarji, krasilci in drugi potrebujejo ustrezno vzgojo in ovrednotenje svojega dela. Tudi zanje velja rek, da vsakdanje stvari zbledijo, postanejo navada (*quotidana vilescunt*). To velja tudi za duhovnika kot voditelja bogoslužnega zbora. Ob srečanjih, vajah in spolnjevanju nalog mora imeti tudi duhovni nagovor ustrezno mesto. Glasbenik in športnik in

še marsikdo drugi potrebuje pred nastopom mir, zbranost, koncentracijo. Še kako je potrebno, da duhovniki obnovijo priporočilo glede priprave na mašo (*praeparatio ad missam*), tudi drugim v zgled.

4. *Posebne naloge* – Nekatere župnije imajo mesečne, občasne, druge pa tedenske molitvene ure, navadno na četrtek pred prvim petkom oziroma enkrat v tednu. Poleg povabila vernikom je treba ustrezno ovrednotiti vsako molitveno srečanje in njegov namen: molitev za družine, župnijo, trpeče, misijonarje, oddaljene in neverne, za osebno in občestveno versko poglobitev ter apostolatsko pripravljenost verujočih.

5. *Na ravni družine in občestev* – Čeprav so v vsaki župniji osebe, ki gojijo molitvenega duha in kakor prerokinja Ana »s postom in molitvijo Bogu služijo dan in noč« (Lk 2,37), je treba tako družine kot razna občestva načrtno navajati k češčenju. Priporočila in možnosti: razna občestva (veroučenci, mladi, starši, družine, gibanja, starejši) naj se mesečno udeležujejo njim namenjenih adoracij; posamezni člani družine naj s svojo udeležbo »zastopajo« domačo družino, njene in splošne namene. Splošni nameni, ki jih priporočata vesoljna ali krajevna Cerkev, bodo prispevali, da verujoči ne bodo zaprti v krog lastnih problemov, marveč se bodo pridružili množici molivcev po vsem svetu (redovnikom, strogim molitvenim redovom, starejšim, bolnim, preskušanim ...) ter spoznavali in okusili občestvenost katoliške vere.

6. *Na osebni ravni* – Najprej vzgoja za češčenje (adoracijo), ki se prične v družinskih in veroučnih občestvih. Vsako veroučno srečanje naj vsebuje tudi obisk cerkve in kratko adoracijo z molitvijo in s pesmijo, pa tudi tihoto. V cerkvah naj bodo na voljo vzorci za osebno molitev in češčenje. Priporočilo obiska cerkve v domači župniji ali drugod (v mestu, na dopustu, ob izletu). Treba je vzgajati za pogosto in vredno prejetje obhajila (pogoji; opozorila zlasti ob praznikih, drugih priložnostih /poroka, pogreb/). S tem v zvezi je treba dati večji poudarek in možnost za prejem zakramenta sprave, ki je tesno povezan z evharistijo kot zakramentom sprave

in miru. Vzgoja za spreobrnjenje je hkrati tudi vzgoja za evharistično življenje.

Izkušnje z dosedanjimi in novimi načini evharistične vzgoje in češčenja je treba velikodušno posredovati drug drugemu: v osebni pogovoru, na konferencah in srečanjih ... kot pastoralno izkustvo in delo Svetega Duha.

O namenih in programu pastoralnega leta 2009/2010, posvečenega evharistiji, najdemo več spodbud in ustreznih navodil v *Sporočilih slovenskih škofij* (prim. 5/2008, str. 96–97; 6/2008, str. 122; 12/2008, str.251).

Rafko Valenčič
urednik

KAZALO

POVABILO.....	5
UVOD.....	7
SPOMINJATI SE BOGA DANES	7
<i>Želja sveta po svobodi ljubezni</i>	8
<i>Drama humanizma, ki je pozabil na Boga</i>	8
Prvi del	11
SVETA EVHARISTIJA, BOŽJI DAR.....	11
<i>A. V središču in na vrhuncu odrešenjske zgodovine</i>	11
<i>B. Postavitev svete evharistije.....</i>	13
Navzočnost vstalega Kristusa	15
<i>A. Spomin Kristusove velike noči in dar Svete Trojice.....</i>	15
<i>B. Pashalna daritev - učinkovito znamenje božjega daru.....</i>	16
Drugi del.....	19
EVHARISTIJA, NOVA ZAVEZA.....	19
Tretji del.....	27
ZA ŽIVLJENJE SVETA.....	27
4. EVHARISTIJA, KRISTUSOVO ŽIVLJENJE V NAŠEM ŽIVLJENJU.....	27
5. EVHARISTIJA IN POSLANSTVO	32
SKLEP.....	41
Bog je svet tako ljubil.....	41
Rafko Valenčič, ZAJEMATI IZ BOGASTVA EVHARISTIJE	43

Zbirka CERKVENI DOKUMENTI

1. Papeški govori v Mehiki. Poslanica škofov iz Pueble (1979)
2. Janez Pavel II., Okrožnica Človekov Odrešenik (1979)
3. Papež Janez Pavel II., Na Poljskem (1979)
4. Veselje in veličina življenja (1980)
5. Janez Pavel II., Apostolska spodbuda o katehezi (1980)
6. Janez Pavel II., Na Irskem in v ZDA (1980)
7. Janez Pavel II., Afriški govori (1980)
8. Janez Pavel II., Govor v UNESCO (1980)
9. Janez Pavel II., Sveti Benedikt (1981)
10. Janez Pavel II., Okrožnica o božjem usmiljenju (1981)
11. Janez Pavel II., V ZR Nemčiji (1981)
12. Janez Pavel II., Na daljnem Vzhodu (1981)
13. Janez Pavel II., Okrožnica o človeškem delu (1981)
14. Mednarodno leto prizadetih (1982)
15. Redovniki v Cerkvi (1982)
16. Janez Pavel II., Apostolsko pismo o družini (1982)
17. Janez Pavel II., Sveto leto odrešenja (1983)
18. Duhovni poklici (1983)
19. Nemški in francoski škofje o miru (1984)
20. Janez Pavel II., V Avstriji (1984)
21. Janez Pavel II., Apostolsko pismo o odrešenjskem trpljenju (1984)
22. Smernice za vzgojo človeške ljubezni (1984)
23. Janez Pavel II., Apostolska spodbuda o redovništvu (1984)
24. Navodilo o teologiji osvoboditve (1984)
25. Janez Pavel II., Apostolska spodbuda o pokori in spravi (1985)
26. Janez Pavel II., Apostolsko pismo vsem mladim sveta (1985)
27. Janez Pavel II., Okrožnica apostola Slovanov (1985)
28. Dostojanstvo človeka, Bioetika (1985)
29. VI. simpozij evropskih škofov (1986)
30. Škofovska sinoda: 20 let koncila (1986)
31. Navodila o krščanski svobodi in osvoboditvi (1986)
32. Janez Pavel II., Okrožnica o Svetem Duhu (1986)
33. Kristološka vprašanja (1987)
34. Janez Pavel II., Okrožnica o Odrešenikovi Materi (1987)
35. Ekleziološka vprašanja (1987)
36. Navodilo o daru življenja (1987)
37. Janez Pavel II., Okrožnica o skrbi za socialno vprašanje (1988)
38. Tisoč let krščanstva v Rusiji (1988)
39. Veselo oznanilo evangelija in vzgoja v veri (1989)
40. Janez Pavel II., Apostolsko pismo o dostojanstvu žene (1989)
41. Janez Pavel II., Apostolska spodbuda o krščanskih laikih (1989)
42. Mir v pravičnosti (1989)
43. Škofje ZDA – Papeški svet: AIDS (1990)
44. O meditaciji: Študij cerkvenih očetov (1990)

45. Janez Pavel II., Okrožnica Ob stoletnici (1991)
46. Janez Pavel II., Okrožnica Odrešenikovo poslanstvo (1991)
47. MSK: Kateheza odraslih v krščanski skupnosti (1991)
48. Janez Pavel II., Apostolska spodbuda Dal vam bom pastirjev (1992)
49. Škofovska sinoda o Evropi: Katoličani v Evropi (1992)
50. Papeški svet za družbeno obveščanje: Na pragu novih časov (1992)
51. Mednarodna teološka komisija: Eshatološka vprašanja (1993)
52. Janez Pavel II., Okrožnica Sijaj resnice (1994)
53. Ekumenski pravilnik (1994)
54. Janez Pavel II., Pismo družinam (1994)
55. Carlo Maria Martini, Cerkev in javna glasila (1994)
56. Direktorij za službo in življenje duhovnikov (1994)
57. Bratsko življenje v skupnosti (1994)
58. Janez Pavel II., Apostolsko pismo V zarji tretjega tisočletja (1995)
59. Cerkev in kultura (1995)
60. Janez Pavel II., Okrožnica Evangelij življenja (1995)
61. Komisija Pravičnost in mir pri SSK, Izjave (1995)
62. Mednarodno leto žensk (1996)
63. Janez Pavel II., Okrožnica Da bi bili eno (1996)
64. Janez Pavel II., Govori v Sloveniji (1996)
65. Janez Pavel II., Posinodalna apost. spodbuda Posvečeno življenje (1996)
66. Papeški svet za družino, Človeška spolnost – resnica in pomen (1996)
67. Janez Pavel II., Govor na 50. generalni skupščini OZN (1996)
68. Janez Pavel II., Apostolsko pismo Luč z Vzhoda (1996)
69. Papeški odbor za medn. evhar. kongrese: Evharistija in svoboda (1997)
70. Janez Pavel II., Papeški svet za družino, Zakrament sprave (1997)
71. Papeški svet za družino, Priprava na zakon (1997)
72. Papeški svet za družbeno obveščanje, Etika oglaševanja (1997)
73. CEI, Direktorij družinske pastorale za Cerkev v Italiji (1997)
74. Navodilo o sodelovanju laikov pri službi duhovnikov (1998)
75. Splošni pravilnik za katehezo (1998)
76. Novi duhovni poklici za novo Evropo (1998)
77. Spominjamo se: Premišljevanje o holokavstu (1998)
78. Janez Pavel II., Apostolsko pismo Gospodov dan (1998)
79. Janez Pavel II., Skrivnost učlovečenja (1999)
80. Janez Pavel II., Okrožnica Vera in razum (1999)
81. CEI, Načrtovanje novih cerkva in Preureditev cerkva (1999)
82. Janez Pavel II., Pismo umetnikom (1999)
83. Papeški svet za laike, Dostojanstvo starejših ljudi (1999)
84. Janez Pavel II., Pismo starejšim (1999)
85. Papeški svet za kulturo, Za pastoralo kulture (2000)
86. Kongregacija za duhovščino, Duhovnik za tretje tisočletje (2000)

87. Papeška bilična komisija, Interpretacija Svetega pisma v Cerкви (2000)
88. Papeški svet za past. zdravstvenih delavcev, Listina zdravstvenih delavcev (2000)
89. Papeški svet za družbeno obveščanje, Etika v družbenem obveščanju (2000)
90. Izjava socialne komisije francoskih škofov, Rehabilitirati politiko (2001)
91. Janez Pavel II., Apostolsko pismo Ob začetku novega tisočletja (2001)
92. Kongregacija za nauk vere, Navodilo o molitvi za ozdravljenje (2001)
93. Papeški svet za družino, Zakon, družina in zunajzakonske skupnosti (2001)
94. Kongregacija za bogoslužje, Splošna ureditev rimskega misala (2002)
95. CEI, Kako oznanjati evangelij v svetu, ki se spreminja (2002)
96. Papeški svet za družbeno obveščanje, Cerkev in internet (2002)
97. Papeška komisija za kulturne dobrine, Cerkev in kulturne dobrine (2002)
98. Janez Pavel II., Apostolsko pismo Rožni venec Device Marije (2002)
99. Kongregacija za duhovščino, Duhovnik, pastir in voditelj župnijskega občestva (2002)
100. Kongregacija za ustanove posvečenega življenja, Znova začeti pri Kristusu (2003)
101. Janez Pavel II., Okrožnica Cerkev iz evharistije (2003)
102. Kongregacija za bogoslužje in za zakramente, Direktorij za ljudske pobožnosti in bogoslužje (2003)
103. Janez Pavel II., Posinodalna apostolska spodbuda Cerkev v Evropi (2003)
104. Papeški svet za kulturo, Jezus Kristus prinašalec žive vode (2003)
105. Papeški svet za pastoralo zdravja, Cerkev, mamila in odvisnost (2004)
106. Kongregacija za katoliško vzgojo, Stalni diakoni (2004)
107. Kongregacija za verski nauk, Pismo o sodelovanju moških in žensk (2004)
108. Kongregacija za bogoslužje, Navodilo o zakramentu odrešenja (2004)
109. Papeški svet za pastoralo migrantov in potujočih, Navodilo Kristusova ljubezen do migrantov (2005)
110. Papeška biblična komisija, Judovsko ljudstvo in njegovi sveti Spisi v krščanskem Svetem pismu (2005)
111. Papež Benedikt XVI., Homilije in govori (2005)
112. Papež Benedikt XVI., Okrožnica Bog je ljubezen (2006)
113. Papež Pij XII., Okrožnica o češčenju Presvetega Srca Jezusovega Haurietis aquas in gaudio (1956–2006)

114. Papež Benedikt XVI., Apostolsko potovanje na Bavarsko (2006)
115. Papež Benedikt XVI., Posinodalna apostolska spodbuda Evharistija – zakrament ljubezni (2007)
116. Papež Benedikt XVI., Apostolsko pismo – Motuproprij Summorum pontificum (2007)
117. Slovenska škofovska konferenca, Nova ureditev Cerkve v Sloveniji leta 2006 (2007)
118. Papež Benedikt XVI., Okrožnica Rešeni v upanju (2008)
119. Papeški svet za pastoralo migrantov in potujočih, Navodilo o pastoralni oskrbi ljudi na cesti (2008)
120. Italijanska škofovska konferenca, Šport in krščansko življenje (2008).
121. Papež Benedikt XVI., Pastoralni obisk v ZDA (2008).
122. Kongregacija za ustanove posvečenega življenja..., Služba oblasti in pokorščina (2008).
123. Marc card. Ouellet, Evharistija, Božji dar za življenje sveta (2009).